

ક્રમાંક:મઉમશબ/સંશોધન/૨૦૨૪/૨૬૦૩-૪૪
 ગુજરાત માધ્યમિક અને
 ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ,
 સેક્ટર-૧૦ બી, જૂના સચિવાલય પાસે,
 ગાંધીનગર. તા.૦૪/૦૮/૨૦૨૪

પ્રતિ,
 જિલ્લા શિક્ષણાધિકારીશ્રી, (તમામ)
 ગુજરાત રાજ્ય.

વિષય:- રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ (NEP)-૨૦૨૦ અન્વયે શૈક્ષણિક વર્ષ-૨૦૨૪-૨૫ થી ધોરણ-૯ અને ધોરણ-૧૧ની પરીક્ષા પદ્ધતિમાં ફેરફાર કરવા બાબત.

સંદર્ભ:- (૧) અત્રેની કચેરીનો તા.૧૨/૧૦/૨૦૨૩નો પરિપત્ર ક્રમાંક:મઉમશબ/સંશોધન/૨૦૨૩/૩૭૯૯-૩૮૦૫

(૨) અત્રેની કચેરીની તા.૦૧/૦૩/૨૦૨૪ ની સિંગલ ફાઈલ પર મળેલ સરકારશ્રીની મંજૂરી.

ઉપરોક્ત વિષય અને સંદર્ભ અન્વયે જણાવવાનું કે રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ (NEP)-૨૦૨૦ અન્વયે શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૨૩-૨૪ માં ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડની ધોરણ-૧૦ અને ૧૨ ની પરીક્ષા પદ્ધતિમાં રાજ્ય સરકારશ્રીની મંજૂરી મેળવીને ફેરફાર કરવામાં આવેલ છે. જે અંગેની વિગતો અત્રેની કચેરીના સંદર્ભ-(૧) દર્શિત પત્રથી જાણ તથા અમલ સાડું મોકલી આપવામાં આવેલ છે.

રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ (NEP)-૨૦૨૦ અન્વયે ધોરણ-૯ થી ૧૨ ની પરીક્ષા પદ્ધતિમાં એકસૂત્રતા જળવાય તે હેતુથી શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૨૪-૨૫ થી ધોરણ-૯ અને ધોરણ-૧૧ ની હાલની પરીક્ષા પદ્ધતિમાં નીચે દર્શાવ્યા મુજબ ફેરફાર કરી સરળીકરણ કરવા અંગે થયેલ દરખાસ્ત ઉપર સરકારશ્રી દ્વારા મંજૂરી આપવામાં આવેલ છે.

હાલની જોગવાઈ				સુધારેલ જોગવાઈ			
ધોરણ	હેતુલક્ષી પ્રશ્નો	વર્ણનાત્મક પ્રશ્નો	વર્ણનાત્મક પ્રશ્નોમાં વિકલ્પનો પ્રકાર	ધોરણ	હેતુલક્ષી પ્રશ્નો	વર્ણનાત્મક પ્રશ્નો	વર્ણનાત્મક પ્રશ્નોમાં વિકલ્પનો પ્રકાર
૯ અને ૧૧ (તમામ પ્રવાહ) તેમજ સંસ્કૃત પ્રથમા અને મધ્યમા	૨૦%	૮૦%	આંતરિક વિકલ્પ	૯ અને ૧૧ (તમામ પ્રવાહ) તેમજ સંસ્કૃત પ્રથમા અને મધ્યમા	૩૦%	૭૦%	તમામ પ્રશ્નોમાં જનરલ વિકલ્પ

ઉપરોક્ત વિગતે ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ દ્વારા ધોરણ-૯ અને ધોરણ-૧૧ (તમામ પ્રવાહ) તેમજ સંસ્કૃત પ્રથમા અને મધ્યમાની સુધારેલ પરીક્ષા પદ્ધતિ શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૨૪-૨૫ થી અમલમાં આવશે. તે માટે રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ (NEP)-૨૦૨૦ અન્વયે Competency Based Assessment (ક્ષમતા આધારિત મુલ્યાંકન) મુજબ તજજ્ઞશ્રીઓ દ્વારા તૈયાર કરવામાં આવેલ નીચેના વિષયોના પ્રશ્નપત્ર પરિરૂપ, ગુણભાર અને નમૂનાના પ્રશ્નપત્રો આ સાથે મોકલી આપવામાં આવે છે. જે આપના તાબાની તમામ માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓને જાણ તથા અમલ સારું મોકલી આપશો.

ક્રમ	ધોરણ-૯	ધોરણ-૧૧
૧	ગણિત	ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા)
૨	વિજ્ઞાન	ગુજરાતી (દ્વિતીય ભાષા)
૩	સામાજિક વિજ્ઞાન	અંગ્રેજી (પ્રથમ ભાષા)
૪	ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા)	અંગ્રેજી (દ્વિતીય ભાષા)
૫	ગુજરાતી (દ્વિતીય ભાષા)	હિન્દી (પ્રથમ ભાષા)
૬	અંગ્રેજી (પ્રથમ ભાષા)	હિન્દી (દ્વિતીય ભાષા)
૭	અંગ્રેજી (દ્વિતીય ભાષા)	સંસ્કૃત
૮	હિન્દી (પ્રથમ ભાષા)	અર્થશાસ્ત્ર
૯	હિન્દી (દ્વિતીય ભાષા)	આંકડાશાસ્ત્ર
૧૦	સંસ્કૃત	વાણિજ્ય વ્યવસ્થા અને સંચાલન
૧૧	-	નામાના મૂળતત્વો
૧૨	-	SPCC
૧૩	-	મનોવિજ્ઞાન
૧૪	-	તત્ત્વજ્ઞાન
૧૫	-	સમાજશાસ્ત્ર
૧૬	-	ઇતિહાસ
૧૭	-	ભૂગોળ
૧૮	-	રાજ્યશાસ્ત્ર
૧૯	-	ગણિત
૨૦	-	રસાયણ વિજ્ઞાન
૨૧	-	ભૌતિક વિજ્ઞાન
૨૨	-	જીવવિજ્ઞાન

ઉપરોક્ત વિષયો સિવાયના ધોરણ-૯ અને ધોરણ-૧૧ના બાકી રહેતા વિષયો, ઉત્તર બુનિયાદી શાળાઓના વિષયો, વોકેશનલ શિક્ષણના વિષયો તેમજ સંસ્કૃત પાઠશાળાના વિષયોના પ્રશ્નપત્ર પરિરૂપ હવે પછી તબક્કાવાર પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવશે. જે વિદીત થાય.

(બી.એમ.રાજગોર)

સંયુક્ત નિયામક

ગુજરાત માધ્યમિક અને

ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ,

ગાંધીનગર

બિડાણ- ઉપર મુજબ.

નકલ સવિનય રવાના :-

- ૧) માન. અંગત સચિવશ્રી, માન.મંત્રીશ્રી શિક્ષણનું કાર્યાલય સ્વર્ણિમ સંકુલ-૧, ગાંધીનગર.
- ૨) માન. અંગત સચિવશ્રી, માન.રાજ્ય કક્ષાના મંત્રીશ્રી શિક્ષણનું કાર્યાલય સ્વર્ણિમ સંકુલ-૨, ગાંધીનગર.
- ૩) માન. અગ્ર સચિવશ્રી (પ્રા.શિ. અને મા.શિ.) શિક્ષણ વિભાગ, બ્લોક નં-૫/૭, સચિવાલય, ગાંધીનગર.
- ૪) માન. અધ્યક્ષશ્રી, ગુ.મા.અને ઉ.મા.શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર.
- ૫) માન. નાયબ અધ્યક્ષશ્રી, ગુ.મા.અને ઉ.મા.શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર.

નકલ રવાના :-

- ૧) નિયામકશ્રી (પરીક્ષા), ગુ.મા.અને ઉ.મા.શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર.
- ૨) નાયબ નિયામકશ્રી, પરીક્ષા (સા.પ્ર., વિ.પ્ર., એસ.એસ.સી.) જાણ તથા જરૂરી કાર્યવાહી સારું.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર
શૈક્ષણિક વર્ષ - 2024-25

ધોરણ-9

વિષય - ગણિત

પ્રથમ પરીક્ષા

સમય : 2 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

કુલ ગુણ : 50

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશ્નિકો, મોડરેટર્સના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાશ્નિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્ હાર્દ/ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

હેતુઓ પ્રમાણે ગુણભાર :

હેતુઓ	જ્ઞાન(K)	સમજ(U)	ઉપયોજન(A)	ઉચ્ચ વૈચારિક કૌશલ્ય		કુલ
				સંયોજન/વિશ્લેષણ	અનુમાન/મૂલ્યાંકન	
કુલ ગુણ	16	16	13	03	02	50
ટકા %	32%	32%	26%	06%	04%	100%

પ્રશ્નના પ્રકાર પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમાંક	પ્રશ્નનો પ્રકાર	પ્રશ્નોની સંખ્યા		કુલ ગુણ
		વિકલ્પ વિના	વિકલ્પ સાથે	
1.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નો (O)	15	15	15
2.	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (SA-I)	06	09	12
3.	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (SA-II)	05	08	15
4.	વિસ્તૃત જવાબી પ્રશ્નો (LA)	02	03	08
	કુલ	28	35	50

પ્રકરણ પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમ	પ્રકરણનું નામ	પ્રકરણ દીઠ ગુણભાર
1.	સંખ્યા પદ્ધતિ	10
2.	બહુપદીઓ	12
3.	યામ ભૂમિતિ	05
4.	દ્વિચલ સુરેખ સમીકરણો	07
5.	યુક્લિડની ભૂમિતિનો પરિચય	04
6.	રેખાઓ અને ખૂણાઓ	12
	કુલ ગુણ	50

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર
શૈક્ષણિક વર્ષ - 2024-25

ધોરણ-9

વિષય - ગણિત

પ્રથમ પરીક્ષા

સમય : 2 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું માળખું

કુલ ગુણ : 50

પ્રશ્ન ક્રમ	વિભાગ તથા પ્રશ્નની વિગત	ગુણ
	SECTION - A	
1 થી 15	<ul style="list-style-type: none">હેતુલક્ષી પ્રશ્નોસૂચના મુજબ જવાબ આપો : (દરેક સાચા ઉત્તરનો 1 ગુણ)નીચે આપેલા બહુવિકલ્પવાળા પ્રશ્નો માટે સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી ઉત્તર આપો. (પ્રશ્નક્રમાંક 1 થી 4)નીચે આપેલા વિધાનો સાચાં અને તેમ કોંસમાં આપેલ વિકલ્પોમાંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો. (પ્રશ્નક્રમાંક 5 થી 8)નીચે આપેલા વિધાનો ખરાં છે કે ખોટાં તે જણાવો. (પ્રશ્નક્રમાંક 9 થી 11)નીચે આપેલા પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં કે શબ્દમાં કે અંકમાં જવાબ આપો. (પ્રશ્નક્રમાંક 12 થી 13)નીચે આપેલા જોડકાં સાચાં અને તે રીતે યોગ્ય જોડકાં જોડો. (પ્રશ્નક્રમાંક 14 થી 15)	[15]
	SECTION - B	
16 થી 24	<ul style="list-style-type: none">ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (SA-I)નીચે આપેલા 9 (નવ) પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ 6(છ) પ્રશ્નોના ગણતરી કરી જવાબ આપો. (દરેકના 02 ગુણ)	[12]
	SECTION - C	
25 થી 32	<ul style="list-style-type: none">ટૂંક જવાબી પ્રશ્નો (SA-II)નીચે આપેલા 8 (આઠ) પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ 5 (પાંચ) પ્રશ્નોના ગણતરી કરી જવાબ આપો. (દરેકના 03 ગુણ)	[15]
	SECTION - D	
33 થી 35	<ul style="list-style-type: none">વિસ્તૃત જવાબી પ્રશ્નો (LA)નીચે આપેલા 3(ત્રણ) પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ 2(બે) પ્રશ્નોના ગણતરી કરી જવાબ આપો. (દરેકના 04 ગુણ)	[08]
	કુલ ગુણ	50

નોંધ : (1) પ્રથમ પરીક્ષા માટે જૂનથી સપ્ટેમ્બર માસ સુધીનો અભ્યાસક્રમ રહેશે.

(2) વાર્ષિક પરીક્ષાનાં નમૂનાનાં પ્રશ્નપત્રમાં મૂકવામાં આવેલ ક્ષમતા આધારિત પ્રશ્નો (CBQ) મુજબના પ્રશ્નો પ્રશ્નપત્રના તમામ વિભાગોના મળીને કુલ અંદાજિત 50% ગુણના પ્રશ્નો પ્રથમ, દ્વિતીય પરીક્ષાના પ્રશ્નપત્રમાં પૂછવાના રહેશે.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર
શૈક્ષણિક વર્ષ - 2024-25

ધોરણ-9

વિષય - ગણિત

દ્વિતીય પરીક્ષા

સમય : 2 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

કુલ ગુણ : 50

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશ્નિકો, મોડેરેટર્સના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાશ્નિક તેમજ મોડેરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્ હાર્દ/ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

હેતુઓ પ્રમાણે ગુણભાર :

હેતુઓ	જ્ઞાન(K)	સમજ(U)	ઉપયોજન(A)	ઉચ્ચ વૈચારિક કૌશલ્ય		કુલ
				સંયોજન/વિશ્લેષણ	અનુમાન/મૂલ્યાંકન	
ગુણ	16	16	13	03	02	50
ટકા(%)	32%	32%	26%	06%	04%	100%

પ્રશ્નના પ્રકાર પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમાંક	પ્રશ્નનો પ્રકાર	પ્રશ્નોની સંખ્યા		કુલ ગુણ
		વિકલ્પ વિના	વિકલ્પ સાથે	
1.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નો (O)	15	15	15
2.	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (SA-I)	06	09	12
3.	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (SA-II)	05	08	15
4.	વિસ્તૃત જવાબી પ્રશ્નો (LA)	02	03	08
	કુલ	28	35	50

પ્રકરણ પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમ	પ્રકરણનું નામ	પ્રકરણ દીઠ ગુણભાર
1.	સંખ્યા પદ્ધતિ	03
2.	બહુપદીઓ	03
3.	યામ ભૂમિતિ	02
4.	દ્વિચલ સુરેખ સમીકરણો	02
5.	યુક્લિડની ભૂમિતિનો પરિચય	02
6.	રેખાઓ અને ખૂણાઓ	03
7.	ત્રિકોણ	10
8.	ચતુષ્કોણ	09
9.	વર્તુળ	10
10.	હેરોનનું સૂત્ર	06
	કુલ ગુણ	50

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2024-25

ધોરણ-9

વિષય - ગણિત

દ્વિતીય પરીક્ષા

સમય : 2 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું માળખું

કુલ ગુણ : 50

પ્રશ્ન ક્રમ	વિભાગ તથા પ્રશ્નની વિગત	ગુણ
SECTION - A		
1 થી 15	<ul style="list-style-type: none">● હેતુલક્ષી પ્રશ્નો● સૂચના મુજબ જવાબ આપો : (દરેક સાચા ઉત્તરનો 1 ગુણ)– નીચે આપેલા બહુવિકલ્પવાળા પ્રશ્નો માટે સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી ઉત્તર આપો. (પ્રશ્નક્રમાંક 1 થી 4)– નીચે આપેલા વિધાનો સાચાં બને તેમ કૌંસમાં આપેલ વિકલ્પોમાંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો. (પ્રશ્નક્રમાંક 5 થી 8)– નીચે આપેલા વિધાનો ખરાં છે કે ખોટાં તે જણાવો. (પ્રશ્નક્રમાંક 9 થી 11)– નીચે આપેલા પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં કે શબ્દમાં કે અંકમાં જવાબ આપો. (પ્રશ્નક્રમાંક 12 થી 13)– નીચે આપેલા જોડકાં સાચાં બને તે રીતે યોગ્ય જોડકાં જોડો. (પ્રશ્નક્રમાંક 14 થી 15)	[15]
SECTION - B		
16 થી 24	<ul style="list-style-type: none">● ટૂંક જવાબી પ્રશ્નો (SA-I)– નીચે આપેલા 9(નવ) પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ 6(છ) પ્રશ્નોના ગણતરી કરી જવાબ આપો. (દરેકના 2 ગુણ)	[12]
SECTION - C		
25 થી 32	<ul style="list-style-type: none">● ટૂંક જવાબી પ્રશ્નો (SA-II)– નીચે આપેલા 8(આઠ) પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ 5(પાંચ) પ્રશ્નોના ગણતરી કરી જવાબ આપો. (દરેકના 3 ગુણ)	[15]
SECTION - D		
33 થી 35	<ul style="list-style-type: none">● વિસ્તૃત જવાબી પ્રશ્નો (LA)– નીચે આપેલા 3(ત્રણ) પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ 2(બે) પ્રશ્નોના ગણતરી કરી જવાબ આપો. (દરેકના 4 ગુણ)	[08]
કુલ ગુણ		50

નોંધ : (1) દ્વિતીય પરીક્ષા માટે જૂન થી ડિસેમ્બર માસ સુધીનો અભ્યાસક્રમ રહેશે. જેમાં જૂન થી સપ્ટેમ્બર સુધીના અભ્યાસક્રમમાંથી 30 ટકા અભ્યાસક્રમ અને ઓક્ટોબરથી ડિસેમ્બર માસ સુધીના અભ્યાસક્રમમાંથી 70 ટકા અભ્યાસક્રમ રહેશે.

(2) વાર્ષિક પરીક્ષાનાં નમૂનાનાં પ્રશ્નપત્રમાં મૂકવામાં આવેલ ક્ષમતા આધારિત પ્રશ્નો (CBQ) મુજબના પ્રશ્નો પ્રશ્નપત્રના તમામ વિભાગોના મળીને કુલ અંદાજિત 50% ગુણના પ્રશ્નો પ્રથમ, દ્વિતીય પરીક્ષાના પ્રશ્નપત્રમાં પૂછવાના રહેશે.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર
શૈક્ષણિક વર્ષ - 2024-25

ધોરણ-9

વિષય - ગણિત

વાર્ષિક પરીક્ષા

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

સમય : 3 કલાક

કુલ ગુણ : 80

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશ્નિકો, મોડરેટર્સના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાશ્નિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્ હાર્દ/ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

હેતુઓ પ્રમાણે ગુણભાર :

હેતુઓ	જ્ઞાન(K)	સમજ(U)	ઉપયોજન(A)	ઉચ્ચ વૈચારિક કૌશલ્ય		કુલ
				સંયોજન/વિશ્લેષણ	અનુમાન/મૂલ્યાંકન	
ગુણ	27	25	20	04	04	80
ટકા(%)	34%	31%	25%	05%	05%	100%

પ્રશ્નના પ્રકાર પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમાંક	પ્રશ્નનો પ્રકાર	પ્રશ્નોની સંખ્યા		કુલ ગુણ
		વિકલ્પ વિના	વિકલ્પ સાથે	
1.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નો (O)	24	24	24
2.	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (SA-I)	09	13	18
3.	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (SA-II)	06	09	18
4.	વિસ્તૃત જવાબી પ્રશ્નો (LA)	05	08	20
	કુલ	44	54	80

પ્રકરણ પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમ	પ્રકરણનું નામ	પ્રકરણદીઠ ગુણભાર	
		જનરલ વિકલ્પ વિના	જનરલ વિકલ્પ સાથે
1.	સંખ્યા પદ્ધતિ	08	10
2.	બહુપદીઓ	08	10
3.	યામ ભૂમિતિ	04	04
4.	દ્વિચલ સુરેખ સમીકરણો	04	04
5.	યુક્લિડની ભૂમિતિનો પરિચય	02	02
6.	રેખાઓ અને ખૂણાઓ	08	13
7.	ત્રિકોણ	07	11
8.	ચતુષ્કોણ	07	07
9.	વર્તુળ	09	13
10.	હેરોનનું સૂત્ર	05	08
11.	પૃષ્ઠફળ અને ઘનફળ	10	15
12.	આંકડાશાસ્ત્ર	08	12
	કુલ ગુણ	80	109

નોંધ : ઉપરોક્ત પત્રકમાં દર્શાવેલ જનરલ વિકલ્પ સાથેના ગુણ નમૂનાના પ્રશ્નપત્ર મુજબના છે. અન્ય પ્રશ્નપત્ર માટે તે અલગ હોઈ શકે છે.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2024-25

ધોરણ-9

વિષય - ગણિત

વાર્ષિક પરીક્ષા

પ્રશ્નપત્રનું માળખું

સમય : 3 કલાક

કુલ ગુણ : 80

પ્રશ્ન ક્રમ	વિભાગ તથા પ્રશ્નની વિગત	ગુણ
	SECTION - A	
1 થી 24	<ul style="list-style-type: none">● હેતુલક્ષી પ્રશ્નો● સૂચના મુજબ જવાબ આપો : (દરેક સાચા ઉત્તરનો 1 ગુણ)– નીચે આપેલા બહુવિકલ્પવાળા પ્રશ્નો માટે સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી ઉત્તર આપો. (પ્રશ્નક્રમાંક 1 થી 6)– નીચે આપેલા વિધાનો સાચાં અને તેમ કોંસમાં આપેલ વિકલ્પોમાંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો. (પ્રશ્નક્રમાંક 7 થી 12)– નીચે આપેલા વિધાનો ખરાં છે કે ખોટાં તે જણાવો. (પ્રશ્નક્રમાંક 13 થી 16)– નીચે આપેલા પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં કે શબ્દમાં કે અંકમાં જવાબ આપો. (પ્રશ્નક્રમાંક 17 થી 20)– નીચે આપેલા જોડકાં સાચાં અને તે રીતે યોગ્ય જોડકાં જોડો. (પ્રશ્નક્રમાંક 21 થી 24)	[24]
	SECTION - B	
25 થી 37	<ul style="list-style-type: none">● ટૂંક જવાબી પ્રશ્નો (SA-I)– નીચે આપેલા 13(તેર) પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ 9(નવ) પ્રશ્નોના ગણતરી કરી જવાબ આપો. (દરેકના 2 ગુણ)	[18]
	SECTION - C	
38 થી 46	<ul style="list-style-type: none">● ટૂંક જવાબી પ્રશ્નો (SA-II)– નીચે આપેલા 9(નવ) પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ 6(છ) પ્રશ્નોના ગણતરી કરી જવાબ આપો. (દરેકના 3 ગુણ)	[18]
	SECTION - D	
47 થી 54	<ul style="list-style-type: none">● વિસ્તૃત જવાબી પ્રશ્નો (LA)નીચે આપેલા 8 (આઠ) પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ 5(પાંચ) પ્રશ્નોના ગણતરી કરી જવાબ આપો. (દરેકના 4 ગુણ)	[20]
	કુલ ગુણ	80

નોંધ : દૃષ્ટિહીન વિદ્યાર્થીઓ માટે પ્રશ્નપત્રમાં આકૃતિ/ચિત્ર/નકશો/આલેખ આધારિત પ્રશ્નો હોય ત્યાં વિકલ્પ તરીકે અન્ય પ્રશ્ન મૂકવાનો રહેશે.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર
શૈક્ષણિક વર્ષ - 2024-25

ધોરણ-9

વિષય - ગણિત

વાર્ષિક પરીક્ષા

નમૂનાનું પ્રશ્નપત્ર

સમય : 3 કલાક

કુલ ગુણ : 80

સૂચનાઓ :

- નોંધ : (1) આ પ્રશ્નપત્રમાં કુલ 54 પ્રશ્નો વિભાગ A,B,C અને Dમાં વહેંચાયેલા છે.
(2) પ્રશ્નોમાં જનરલ વિકલ્પો આપેલા છે.
(3) વિભાગની સૂચના સાથે જમણી બાજુના અંક તેના ગુણ દર્શાવે છે.
(4) જરૂર જણાય ત્યાં આકૃતિ દોરવી.
(5) સ્પષ્ટ વંચાય તેવું હસ્તલેખન કરવું.
(6) કેલ્ક્યુલેટર, સ્માર્ટ વોચનો ઉપયોગ કરવો નહીં.
(7) નવો વિભાગ નવા પાને લખવો.

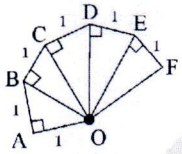
વિભાગ - A

- સૂચના મુજબ જવાબ આપો : (પ્રશ્નક્રમાંક 1 થી 24) (દરેક સાચા ઉત્તરનો 1 ગુણ)
- નીચે આપેલા બહુવિકલ્પવાળા પ્રશ્નો માટે સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ લખો.
(પ્રશ્નક્રમાંક 1 થી 6)

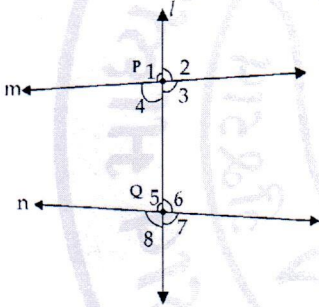
[24]

- (1) 10 અને 11 વચ્ચેની સંમેય સંખ્યા _____ છે.
- (A) $\frac{21}{8}$ (B) $\frac{87}{8}$
(C) $\frac{97}{8}$ (D) $\frac{47}{8}$
- (2) બહુપદી $5x^3 + 4x^2 + 7x$ ની ઘાત _____ છે.
- (A) 5 (B) 4
(C) 3 (D) 2
- (3) ઊગમબિંદુ 0ને સંગત કઈ સંખ્યા સંકળાયેલી હોય છે ?
- (A) 0 (B) 1
(C) 10 (D) 100
- (4) નીચેનામાંથી કયું બિંદુ સમીકરણ $x - 2y = 4$ નો ઉકેલ છે ?
- (A) (0, 2) (B) (2, 0)
(C) (4, 0) (D) (1, 1)

- (5) $\angle A$ અને $\angle B$ રેખિક જોડના ખૂણા છે. $\angle A = 140$ તો $\angle B$ ના કોટિકોણનું માપ _____ છે.
 (A) 40 (B) 50
 (C) 140 (D) 100
- (6) લીંબુના બે ટુકડા કરતાં મળતા પ્રત્યેક લીંબુના ટુકડાની કુલ સપાટીનું ક્ષેત્રફળ _____ છે.
 (A) πr^2 (B) $2\pi r^2$
 (C) $3\pi r^2$ (D) $4\pi r^2$
- નીચે આપેલા વિધાનો સાચાં બને તેમ કોંસમાં આપેલ વિકલ્પમાંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ આપો. (પ્રશ્નક્રમાંક 7 થી 12)

- (7) આપેલ આકૃતિમાં OEની લંબાઈ _____ છે. ($\sqrt{3}$, $\sqrt{2}$, $\sqrt{5}$)

- (8) બિંદુ (7, -5)નું x-અક્ષથી અને y-અક્ષથી લંબઅંતરનો સરવાળો _____ થાય. (7, 5, 12)
- (9) દ્વિચલ સુરેખ સમીકરણ $x + 2y = 6$ માટે $a + b =$ _____. (2, 3, 5)
- (10)

રેખા l એ રેખાઓ m અને n ને અનુક્રમે બિંદુઓ P અને Q માં છેદે છે. ઉપરની આકૃતિ પરથી અનુકોણની જોડ _____ છે.

($\angle 1$ અને $\angle 5$, $\angle 4$ અને $\angle 6$, $\angle 3$ અને $\angle 6$)

- (11) ΔABC માટે $a = 40$ મી, $b = 24$ મી, $c = 32$ મી છે તો ΔABC માટે $s =$ _____ મીટર થાય.
 [96, 48, 24]

- (12) આવૃત્તિ બહુકોણમાં X-અક્ષ પર _____ દર્શાવવામાં આવે છે. [આવૃત્તિ, મધ્યકિંમત, અધઃસીમા]

- નીચે આપેલા વિધાનો ખરાં છે કે ખોટાં તે જણાવો. (પ્રશ્નક્રમાંક 13 થી 16)

- (13) દરેક અસંમેય સંખ્યા એ વાસ્તવિક સંખ્યા છે.
- (14) $p(x) = (3x^2 + 5)^4$ નો ઘાત 2 છે.
- (15) ઘન પદાર્થને ત્રણ પરિમાણ હોય છે.
- (16) જો $\Delta ABC \cong \Delta PQR$ હોય, તો $PR = AB$ થાય.

- નીચે આપેલા પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં કે શબ્દમાં કે અંકમાં જવાબ આપો. (પ્રશ્નક્રમાંક 17 થી 20)
- (17) ગણિતશાસ્ત્રી થેલ્સના પ્યાતનામ વિદ્યાર્થીનું નામ જણાવો.
- (18) રેખાઓ l અને m સમાંતર છે. રેખા n એ $l \parallel m$ ની છેદિકા છે. છેદિકા દ્વારા અંતઃ યુગ્મકોણની કેટલી જોડ બને ?
- (19) ત્રિકોણનું ક્ષેત્રફળ શોધવાનું હેરોનનું સૂત્ર જણાવો.
- (20) 1 - 3ના વર્ગની મધ્યક્રિંમત કેટલી ?
- નીચે આપેલા જોડકાં સાચા બને તે રીતે યોગ્ય જોડકાં જોડો. (પ્રશ્નક્રમાંક 21 થી 24)

	વિભાગ A	વિભાગ B
(21)	બહુપદી $5x^3 + 4x^2 + 7x$ નો ધાત	(a) 0
(22)	બહુપદી $4 - y^2$ માં x નો સહગુણક	(b) 2 (c) 3

	વિભાગ A	વિભાગ B
(23)	શંકુનું ઘનફળ	(a) $\frac{4}{3} \pi r^3$
(24)	અર્ધગોળાનું ઘનફળ	(b) $\frac{1}{3} \pi r^2 h$ (c) $\frac{2}{3} \pi r^3$

વિભાગ - B

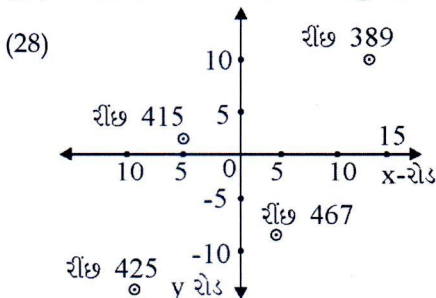
- નીચે આપેલા 13(તેર) પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ 9(નવ) પ્રશ્નોના ગણતરી કરી જવાબ આપો. (પ્રશ્નક્રમાંક 25 થી 37) (દરેકના 02 ગુણ)

[18]

(25) ક્રિંમત શોધો : (i) $(125)^{-\frac{2}{3}}$ (ii) $\frac{11^{\frac{1}{2}}}{11^{\frac{1}{4}}}$

(26) $\frac{1}{\sqrt{7}-2}$ નાં છેદનું સંમેયીકરણ કરો.

(27) ચકાસો : 2 અને 0 એ બહુપદી $x^2 - 2x$ નાં શૂન્યો છે.

એક જંગલ સુરક્ષા અધિકારીએ રીંછના વિસ્તારને ગ્રાફમાં રજૂ કરેલ છે. ઊગમબિંદુ અધિકારીના કંટ્રોલરૂમનું સ્થાન દર્શાવે છે.

x અને y રોડ દર્શાવેલ છે. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

- (1) કયું રીંછ રોડ- x ની સૌથી વધુ નજીક છે ?
- (2) કયું રીંછ રોડ- y થી સૌથી વધુ દૂર છે ?

(29) નીચેનામાંથી કયા બિંદુઓ સમીકરણ $x - 2y = 4$ નાં ઉકેલ છે અને કયા બિંદુઓ ઉકેલ નથી તે ચકાસો:

(i) (0, 2) (ii) (1, 1)

(30) વ્યાખ્યા લખો :

(i) ખૂણાઓની રૈખિક જોડ

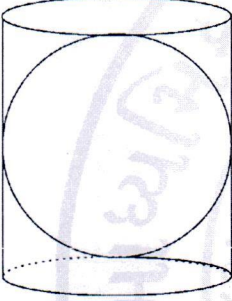
(ii) અભિકોણો

(31) રેખાઓ PQ અને RS એકબીજાને બિંદુ Oમાં છેદે છે. જો $\angle PQR : \angle POQ = 5 : 7$ હોય, તો તમામ ખૂણાના માપ શોધો.

(32) ΔABC માં $\angle A = \angle C$ છે. જો $BC = 3$ અને ΔABC ની પરિમિતિ 10 હોય તો ACનું માપ શોધો.

(33) એક વર્તુળની જીવા અને તેની ત્રિજ્યા સમાન છે. આ જીવાએ લઘુચાપ પરના બિંદુ આગળ આંતરેલા ખૂણાનું માપ શોધો.

(34) એક લંબવૃત્તિય નળાકારમાં બંધ બેસે તે રીતે r ત્રિજ્યાવાળો એક ગોળો મૂકેલ છે, તો

(i) ગોળાની વક્રસપાટીનું ક્ષેત્રફળ શોધો.

(ii) નળાકારની વક્રસપાટીનું ક્ષેત્રફળ શોધો.

(35) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો.

(i) આઈસ્ક્રીમના કોનમાં વપરાયેલ કુલ કાગળનું ક્ષેત્રફળ શોધવાનું ક્ષેત્રફળ લખો.

(ii) ફૂટબોલમાં સમાયેલ હવાનું ઘનફળ શોધવાનું સૂત્ર લખો.

(36) બાજુમાં આઈસ્ક્રીમ કોનનું ચિત્ર આપેલ છે. તેની ત્રિજ્યા 4 સેમી, ઊંચાઈ 15 સેમી છે. દુકાનદાર કોનનો $\frac{1}{4}$ ભાગ ખાલી રાખે છે. તો કોનના ખાલી ભાગનું ઘનફળ π ના ગુણાંકમાં શોધો.

(37) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો :

(i) 90 - 100 વર્ગની અધ:સીમા અને ઉર્ધ્વસીમા જણાવો.

(ii) સ્તંભાલેખમાં X-અક્ષ પર આવૃત્તિ વિતરણ કોષ્ટકમાંથી શું દર્શાવવામાં આવે છે ?

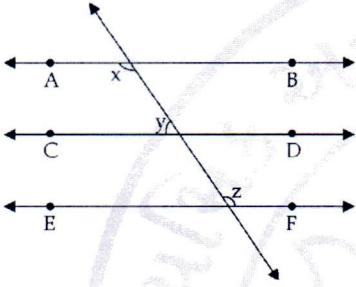
વિભાગ - C

- નીચે આપેલા 9(નવ) પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ 6(છ) પ્રશ્નોના ગણતરી કરી જવાબ આપો. [18]
(પ્રશ્નક્રમાંક 38 થી 46) (દરેકના 3 ગુણ)

(38) $1.272727..... = 1.\overline{27}$ ને p પૂર્ણાંક હોય, q શૂન્યેતર પૂર્ણાંક હોય તેવા p, q માટે $\frac{p}{q}$ સ્વરૂપમાં દર્શાવો.

(39) સાબિત કરો કે, “પરસ્પર છેદતી બે રેખાથી બનતા અભિકોણો સમાન હોય છે.”

(40) આકૃતિમાં દર્શાવ્યા મુજબ જો $AB \parallel CD$, $CD \parallel EF$ અને $y : z = 3 : 7$ છે તો xનું મૂલ્ય શોધો.

(41) સમાંતરબાજુ ચતુષ્કોણનો કોઈપણ વિકર્ણ તેનું બે એકરૂપ ત્રિકોણોમાં વિભાજન કરે છે તેમ સાબિત કરો.

(42) આરતી, બોબી, ચાર્મી, દર્શન એક રમત રમી રહ્યા છે. તેઓ વર્તુળાકાર પથ પર ક્રમિક અલગ-અલગ સ્થાન પર ઊભા છે. આરતી અને ચાર્મી એક દોરી પકડીને ઊભા છે. દર્શન અને બોબી બીજી એક દોરી પકડીને ઊભા છે બંને દોરી એકબીજાને જ્યાં છેદે ત્યાં બનતા ખૂણા પૈકી એક ગુરુકોણનું માપ 130° છે. આરતી, ચાર્મી અને દર્શન વચ્ચે બનતા ખૂમાનું માપ 20° છે. તો બોબી, આરતી અને ચાર્મી વચ્ચે બનતા ખૂણાનું માપ શોધો.

(43) એક ત્રિકોણાકાર જમીનના ટુકડાની બાજુઓની લંબાઈ 3 : 5 : 7ના પ્રમાણમાં છે અને તેની પરિમિતિ 300મી છે તેનું ક્ષેત્રફળ શોધો.

(44) રમેશભાઈ પાસે એક સમબાજુ ચતુષ્કોણ આકારનું ખેતર છે. રમેશભાઈ આ ખેતરને વિકર્ણ દ્વારા 100મી બાજુવાળા બે સમબાજુ ત્રિકોણ આકારમાં વિભાજીત કરી ખેતરનો એક ભાગ જેનું ક્ષેત્રફળ $2500\sqrt{3}$ મી² છે તે પ્રહલાદભાઈને વેચી દે છે અને બાકીનો એક ભાગ તેના પુત્ર વિજયને આપે છે.

આ માહિતીના આધારે નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

- (1) ઉપર આપેલ માહિતીના આધારે ભૌમિતિક આકૃતિ દોરો.
- (2) વિજયના ભાગમાં આવેલ ખેતરની અર્ધપરિમિતિ જણાવો.
- (3) વિજયના ભાગમાં આવેલ ખેતરના ટુકડાનું ક્ષેત્રફળ જણાવો.

- (45) 10.5 સેમી વ્યાસવાળા અર્ધગોળાકાર પાત્રમાં કેટલા લિટર દૂધ સમાવી શકાય ?
- (46) મોનીકા પાસે 551 મી² ક્ષેત્રફળવાળો કેનવાસનો ટુકડો છે. તે ટુકડાનો ઉપયોગ 7મી પાયાની ત્રિજ્યાવાળો શંકુ આકારનો તંબુ બનાવવા માટે કરે છે. ટાંકા લેવામાં અને કાપવામાં 1 મી² જેટલું કેનવાસ બગડે છે તે તંબુનું ઘનફળ શોધો. (તંબુના પાયાના ભાગમાં કેનવાસ નથી)

વિભાગ - D

- નીચે આપેલા 8(આઠ) પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ 5(પાંચ) પ્રશ્નોના ગણતરી કરી જવાબ આપો :
(પ્રશ્નક્રમાંક 47 થી 54) (દરેકના 04 ગુણ)

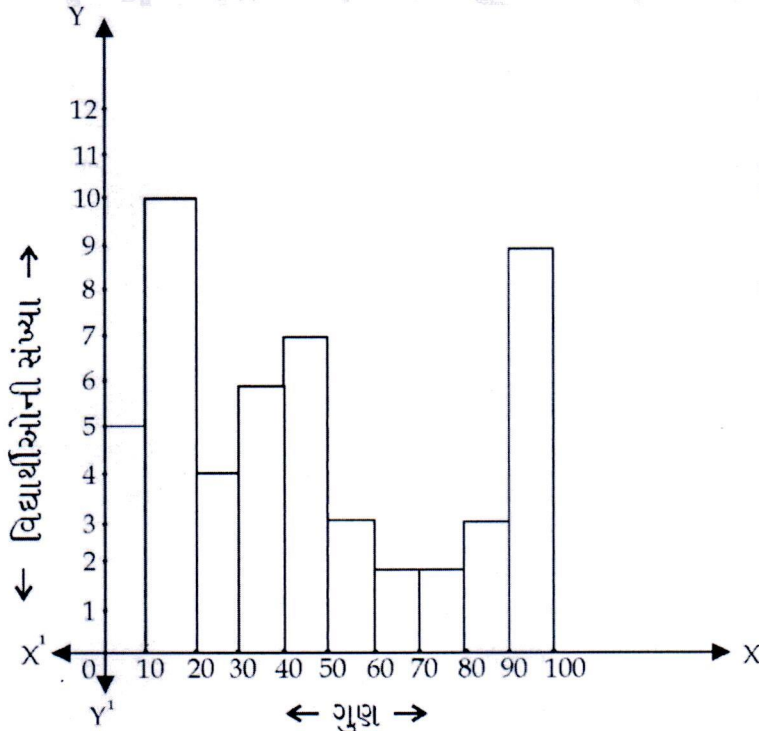
[20]

- (47) નિત્યસમનો ઉપયોગ કરી નીચેના દાખલા પૂર્ણ કરો.

$$\begin{aligned} \text{(i)} \quad (3a + 4b)^3 &= (3a)^3 + \underline{\hspace{2cm}} + 3(3a)(4b)(\underline{\hspace{2cm}}) \\ &= 27a^3 + \underline{\hspace{2cm}} + 36ab(3a + 4b) \\ &= 27a^3 + 64b^3 + \underline{\hspace{2cm}} + 144ab^2 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{(ii)} \quad 100 \times 96 &= (100 + \underline{\hspace{2cm}})(100 - \underline{\hspace{2cm}}) \\ &= (100)^2 - (\underline{\hspace{2cm}})^2 \\ &= \underline{\hspace{2cm}} - 16 \\ &= 9984 \end{aligned}$$

- (48) કોઈ એક વર્ગના 51 વિદ્યાર્થીઓનાં 100 ગુણની કસોટીમાં મેળવેલા ગુણ નીચેના આલેખમાં દર્શાવેલ છે.

ઉપરોક્ત આલેખના આધારે નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

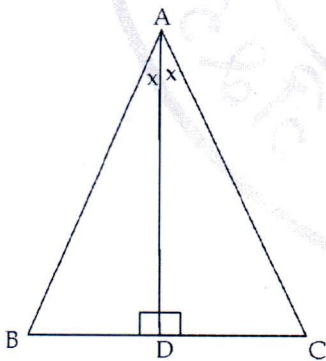
- (i) આપેલ આલેખનો પ્રકાર જણાવો.
- (ii) આપેલ આલેખનું પ્રમાણમાપ લખો.
- (iii) 60 થી 80 ગુણ મેળવનાર વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા કેટલી છે ?
- (iv) સૌથી વધુ વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા કયા વર્ગ અતરાલમાં છે ?

(49) કોઈ એક સંસ્થા દ્વારા 15 થી 44 (વર્ષમાં) વચ્ચેની વયવાળી સ્ત્રીની માંદગી અને મૃત્યુના કારણો શોધવા માટે કરવામાં આવેલ વિશ્વવ્યાપી સર્વેક્ષણના આંકડા (%માં) નીચે પ્રમાણે મળ્યા હતા.

અં.નં.	કારણો	સ્ત્રી મૃત્યુદર
1.	પ્રજનન સ્વાસ્થ્ય સ્થિતિ	31
2.	જ્ઞાનતંતુ સંગત મનોવિકાર	25
3.	ઈજાઓ	12
4.	હૃદય અને રક્તવાહિકા તંત્રની સ્થિતિ	04
5.	શ્વસનતંત્રની સ્થિતિ	05
6.	અન્ય કારણો	22

ઉપર આપેલ માહિતીની આલેખાત્મક રજૂઆત કરો.

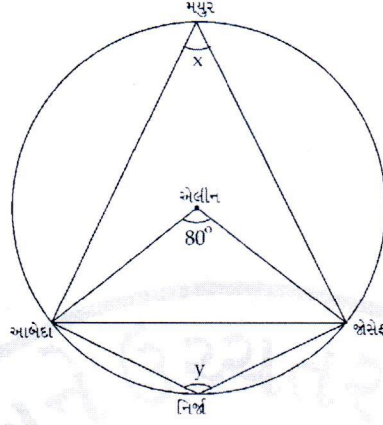
(50) $\triangle ABC$ માં, $\angle A$ નો દ્વિભાજક AD એ BC ને લંબ છે. સાબિત કરો કે, $AB = AC$ અને $\triangle ABC$ સમદ્વિબાજુ ત્રિકોણ છે.

(51) સાબિત કરો કે, “સમદ્વિબાજુ ત્રિકોણની બે સમાન બાજુઓની સામેના ખૂણા સમાન હોય છે.”

(52) સાબિત કરો કે, “સમબાજુ ચતુષ્કોણના વિકર્ણો એકબીજાને લંબ હોય છે.”

- (53) એક વર્તુળાકાર મેદાનમાં નીચેની આકૃતિમાં બતાવ્યા પ્રમાણે પાંચ મિત્રો એલીન, મયુર, જોસેફ, નિર્જ અને આબેદા ઊભા છે.

ઉપરોક્ત આકૃતિના આધારે નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

- x નું માપ શોધો.
 - y નું માપ શોધો.
 - $x + y$ નું માપ શોધો.
 - આબેદા, મયુર, જોસેફ અને નિર્જને ક્રમિક રીતે જોડવાથી બનતા ચતુષ્કોણનો પ્રકાર જણાવો.
- (54) આકૃતિમાં દર્શાવ્યા મુજબ PQ એ O કેન્દ્રવાળા વર્તુળની જીવા છે અને O ને PQના મધ્યબિંદુ M સાથે જોડેલ છે. OP અને OQ એ વર્તુળની ત્રિજ્યાઓ છે.

આ માહિતીના આધારે નીચે આપેલા વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યાઓ પૂરો.

($\angle OMP, \angle OQ, \angle OMQ, \angle PM$)

$\triangle OPM$ અને $\triangle OQM$ માં

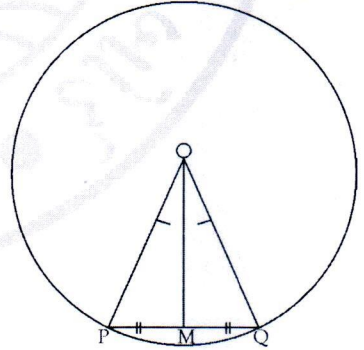
OP = _____ (\because એક જ વર્તુળની ત્રિજ્યાઓ)

_____ = QM (\because M એ PQનું મધ્યબિંદુ છે)

OM = OM (\because સામાન્ય બાજુ)

$\therefore \triangle OMP \cong \triangle$ _____ (\because બાબાબા એકરૂપતાની શરત)

એકરૂપ ત્રિકોણોના અનુરૂપ અંગો સમાન હોવાથી _____ = $\angle OMQ = 90^\circ$

Competency Based Questions (ક્ષમતા આધારિત પ્રશ્નો)ની વિગત

ધોરણ : 9

વિષય : ગણિત

ગુણ	પ્રશ્નનો ક્રમ	પ્રશ્નની ટૂંકમાં વિગત	Competency (ક્ષમતા)	Learning Outcome (અધ્યયન નિષ્પત્તિ)
1	1.	વૈકલ્પિક ખાલી જગ્યા	C.1.1 તમામ સંખ્યાઓ તેમજ સમૂહની સંજ્ઞા વચ્ચેનો સંબંધ કેળવે.	M0901 વાસ્તવિક સંખ્યાના ગુણધર્મો, તર્કનો ઉપયોગ કરે છે.
1	4.	વૈકલ્પિક પ્રશ્ન	C.2.2 સમીકરણનો ઉપયોગ કરી સમસ્યા ઓળખે, ઉકેલે, તારણ કાઢે.	M0904 વિવિધ ભૌમિતિક આકારોમાં સમાનતા -ભિન્નતાની ઓળખ.
1	5.	વૈકલ્પિક ખાલી જગ્યા	C.3.1 ભૌમિતિક આકારોની સુસંગતતા સહિત અનુમાન, પરીક્ષણ કરે.	M0905 ભૌમિતિક સંકલ્પના સાથે સંબંધની સમજ સાથે ઉકેલ લાવે.
1	6.	વૈકલ્પિક ખાલી જગ્યા	C.4.2 ક્ષેત્રફળ, ઘનફળના સૂત્રોનો ઉપયોગ કરી કલ્પના શક્તિનો વિકાસ કરે.	M0912 પૃષ્ઠફળનો આકાર ઓળખે.
1	7.	વૈકલ્પિક ખાલી જગ્યા	C.1.2 અસંમેય સંખ્યા, તાર્કિક અનુમાન કરી પ્રમેય સાબિત કરે.	M0901 વાસ્તવિક સંખ્યાના ગુણધર્મો તેમજ તર્કનો ઉપયોગ કરે.
1	8.	વૈકલ્પિક ખાલી જગ્યા	C.3.3 યામભૂમિતિનો ઉપયોગ કરી બિંદુ નિરૂપણ કરે.	M0908 કાર્તેઝિય સમતલમાં બિંદુ નિરૂપણ માટે ખ્યાલ સમજે.
1	9.	વૈકલ્પિક ખાલી જગ્યા	C.2.2 સમીકરણનો ઉપયોગ કરી સમસ્યા ઓળખે, ઉકેલે, તારણ કાઢે.	M0903 સુરેખ સમીકરણના ભૈજિક/આલેખની રીતને સાંકળે.
1	10.	વૈકલ્પિક ખાલી જગ્યા	C.3.1 ભૌમિતિક આકારોની સુસંગતતા પરીક્ષણ કરે.	M0905 ભૌમિતિક સંકલ્પના સાથે સંબંધની સમજ કેળવે.
1	14.	વિધાન ખરાં-ખોટાં	C.2.1 બહુપદની ઘાતની સમજ કેળવે.	M0902 બીજગણિતના સિદ્ધાંતને આધારે બહુપદી ઓળખે.
2	28.	યામ સમતલની આકૃતિ પરથી જવાબ	C.3.3 યામભૂમિતિનો ઉપયોગ કરી બિંદુ નિરૂપણ કરે.	M0908 યામ-સમતલની આકૃતિ પરથી યોગ્ય સમજ કેળવી જવાબ આપે.

Competency Based Questions (ક્ષમતા આધારિત પ્રશ્નો)ની વિગત

ધોરણ : 9

વિષય : ગણિત

ગુણ	પ્રશ્નનો ક્રમ	પ્રશ્નની ટૂંકમાં વિગત	Competency (ક્ષમતા)	Learning Outcome (અધ્યયન નિષ્પત્તિ)
2	32.	આપેલ માહિતી પરથી બાજુના માપ શોધો.	C.3.2 સ્વયં સિદ્ધ/સત્યો, પૂર્વધારણાનો ઉપયોગ કરી ઉકેલ શોધો.	M0905 ભૌમિતિક સંકલ્પનાનો ઉપયોગ કરી સમસ્યા ઉકેલે.
2	34.	આકૃતિ તથા માહિતી પરથી ક્ષેત્રફળ શોધો.	C.4.2 સૂત્રનો ઉપયોગ કરી વિદ્યાર્થીઓની કલ્પનાશક્તિ વિકસે.	M0912 વિવિધ આકારોના સૂત્રો પરથી ક્ષેત્રફળ શોધે.
2	35.	માંગેલ પ્રશ્નોના જવાબ લખો.	C.4.2 સૂત્રનો ઉપયોગથી વિદ્યાર્થીઓની કલ્પનાશક્તિ વિકસાવે.	M0912 વિવિધ આકારોના સૂત્રનો ઉપયોગ કરી સમસ્યા ઉકેલે.
2	36.	આપેલ આકૃતિ, માહિતી પરથી ઘનફળ શોધો.	C.4.2 સૂત્રનો ઉપયોગ કરી વિદ્યાર્થીઓની કલ્પનાશક્તિ વિકસાવે.	M0912 વિવિધ આકારોના સૂત્રો પરથી ઘનફળ શોધે.
3	42.	વિગત પરથી આકૃતિ દોરી ખૂણાનું માપ	C.3.2 પૂર્વધારણા, પ્રમેયનો ઉપયોગ કરી ઉકેલ શોધે.	M0905 ગાણિતિક વિધાન/પૂર્વધારણાનો ઉપયોગ કરી ઉકેલ શોધે.
3	44.	માહિતીના આધારે પ્રશ્નોના જવાબ લખો.	C.4.1 સૂત્રનો ઉપયોગ કરી ઉકેલ શોધે.	M0906 ઉચિત સૂત્રનો ઉપયોગ કરી ઉકેલ શોધે અને જીવનમાં ઉપયોગ કરે.
3	46.	આપેલ વિગત પરથી ઘનફળ શોધો.	C.4.2 સૂત્રનો ઉપયોગ કરી કલ્પનાશક્તિ વિકસાવે.	M0912 ઘન પદાર્થના સૂત્રનો ઉપયોગ કરી ઘનફળ શોધે.
4	48.	આલેખ પરથી પ્રશ્નોના જવાબ લખો.	C.5.1 આલેખ દોરે, માહિતીનું વિશ્લેષણ કરે.	M0909 રોજિંદા જીવનની પરિસ્થિતિમાં આલેખ પરથી જવાબ આપે.
4	53.	આકૃતિ પરથી પ્રશ્નોના જવાબ આપો.	C.3.2 પૂર્વધારણા, સત્યોનો ઉપયોગ કરી પ્રમેય સાબિત કરે.	M0905 વર્તુળની સંકલ્પનાનો ખ્યાલ લાવી ઉકેલ મેળવે.
4	54.	યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી પ્રમેય પૂર્ણ કરો.	C.3.2 સત્યો, પૂર્વધારણા, પ્રમેયનો ઉપયોગ કરી સમસ્યા ઉકેલે.	M0905 ભૌમિતિક સંકલ્પનાનો ઉપયોગ કરી સમસ્યા ઉકેલે.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2024-25

ધોરણ-9

વિષય : વિજ્ઞાન

પ્રથમ પરીક્ષા

સમય : 2 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

ગુણ : 50

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશ્નિકો, મોડરેટર્સ વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાશ્નિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્ હાર્દ/ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

હેતુઓ પ્રમાણે ગુણભાર :

હેતુઓ	જ્ઞાન (K)	સમજ (U)	ઉપયોજન (A)	ઉચ્ચ વૈચારિક કૌશલ્ય		કુલ
				સંયોજન/વિશ્લેષણ	અનુમાન/મૂલ્યાંકન	
ગુણ	11	18	15	03	03	50
ટકા(%)	22%	36%	30%	06%	06%	100%

પ્રશ્નના પ્રકાર પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમાંક	પ્રશ્નનો પ્રકાર	પ્રશ્નોની સંખ્યા		કુલ ગુણ
		વિકલ્પ વિના	વિકલ્પ સાથે	
1.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નો (O)	15	15	15
2.	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (SA-I)	06	09	12
3.	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (SA-II)	05	08	15
4.	વિસ્તૃત જવાબી પ્રશ્નો (LA)	02	03	08
	કુલ	28	35	50

પ્રકરણ પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમ	પ્રકરણનું નામ	ગુણભાર
1	આપણી આસપાસમાં દ્રવ્ય	08
2	આપણી આસપાસનાં દ્રવ્યો શુદ્ધ છે ?	08
5	સજીવનો પાયાનો એકમ	08
7	ગતિ	08
8	બળ તથા ગતિના નિયમો	08
12	અન્નસ્રોતોમાં સુધારણા	10
	કુલ	50

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2024-25

ધોરણ-9

વિષય : વિજ્ઞાન

પ્રથમ પરીક્ષા

સમય : 2 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું માળખું

ગુણ : 50

સૂચનાઓ :

1. તમામ વિભાગ ફરજિયાત છે. સૂચનાની સામે બતાવવામાં આવેલ સંખ્યા વિભાગના કુલ ગુણ દર્શાવે છે.

પ્રશ્ન ક્રમ	વિભાગ તથા પ્રશ્નની વિગત	ગુણ
	વિભાગ-A	15
1 થી 15	<ul style="list-style-type: none">બધા પ્રશ્નો ફરજિયાત રહેશે.આ વિભાગમાં હેતુલક્ષી પ્રશ્નો જેવા કે MCQ (બહુવિકલ્પ પ્રશ્નો), MRQ (એક કરતા વધારે જવાબવાળા MCQ), ખરા-ખોટાં, ખાલી જગ્યા, વ્યાખ્યા, સૂત્ર, એકમો, અતિ ટૂંક જવાબી પ્રશ્નો, એક શબ્દ કે એક વાક્યમાં જવાબ આપો. પૂરું નામ આપો, શોધ અને શોધક, આકૃતિમાં ભાગ ઓળખો, આપેલ શબ્દો પૈકી અસંગત ઓળખો, ક્રમમાં ગોઠવો, આલેખ આધારિત પ્રશ્ન, ચિત્ર ઓળખો, વિધાન-કારણ સંબંધ ચકાસતા પ્રશ્નો, પૂર્ણ કરો, જોડકાં વગેરે પ્રકારના પ્રશ્નો પૂછી શકાય. (દરેક સાચા ઉત્તરનો 1 ગુણ)કોઈપણ પ્રકારના પ્રશ્નો 4 થી વધી ન જાય તેની કાળજી લેવી.	
	વિભાગ-B	12
16 થી 24	કુલ 9 પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ 6 પ્રશ્નોના મહત્તમ 40 થી 50 શબ્દોની મર્યાદામાં જવાબ આપો. (દરેક સાચા ઉત્તરના 2 ગુણ)	
	વિભાગ-C	15
25 થી 32	કુલ 8 પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ 5 પ્રશ્નોના મહત્તમ 60 થી 80 શબ્દોની મર્યાદામાં જવાબ આપો. (દરેક સાચા ઉત્તરના 3 ગુણ)	
	વિભાગ-D	08
33 થી 35	કુલ 3 પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ 2 પ્રશ્નોના મહત્તમ 90 થી 120 શબ્દોની મર્યાદામાં જવાબ આપો. (દરેક સાચા ઉત્તરના 4 ગુણ)	
	કુલ ગુણ	50

સૂચના : (1) સમગ્ર પ્રશ્નપત્રમાં વિજ્ઞાન વિષયનું હાર્દ જળવાય તેવા વૈવિધ્યપૂર્ણ પ્રશ્નોનો સમાવેશ કરવો. જેવા કે, વૈજ્ઞાનિક સમજૂતી આપો, દાખલા, રાસાયણિક સમીકરણ આધારિત પ્રશ્નો, આકૃતિ, તફાવત, વ્યવહારિક અનુબંધ, અવલોકન અને નિર્ણય વગેરે.

(2) દૃષ્ટિહીન વિદ્યાર્થીઓ માટે પ્રશ્નપત્રમાં આકૃતિ/ચિત્ર/નકશો/આલેખ આધારિત પ્રશ્નો હોય ત્યાં વિકલ્પ તરીકે અન્ય પ્રશ્ન મૂકવાનો રહેશે.

નોંધ : (1) પ્રથમ પરીક્ષા માટે સપ્ટેમ્બર માસ સુધીનો અભ્યાસક્રમ રહેશે.

(2) વાર્ષિક પરીક્ષાનાં નમૂનાનાં પ્રશ્નપત્રમાં મૂકવામાં આવેલ ક્ષમતા આધારિત પ્રશ્નો (CBQ) મુજબના પ્રશ્નો પ્રશ્નપત્રના તમામ વિભાગોના મળીને કુલ અંદાજિત 50% ગુણના પ્રશ્નો પ્રથમ, દ્વિતીય પરીક્ષાના પ્રશ્નપત્રમાં પૂછવાના રહેશે.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2024-25

ધોરણ-9

વિષય : વિજ્ઞાન

દ્વિતીય પરીક્ષા

સમય : 2 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

ગુણ : 50

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશ્નિકો, મોડરેટર્સ વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાશ્નિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્ હાર્દ/ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

હેતુઓ પ્રમાણે ગુણભાર :

હેતુઓ	જ્ઞાન (K)	સમજ (U)	ઉપયોજન (A)	ઉચ્ચ વૈચારિક કૌશલ્ય		કુલ
				સંયોજન/વિશ્લેષણ	અનુમાન/મૂલ્યાંકન	
ગુણ	11	18	15	03	03	50
ટકા(%)	22%	36%	30%	06%	06%	100%

પ્રશ્નના પ્રકાર પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમાંક	પ્રશ્નનો પ્રકાર	પ્રશ્નોની સંખ્યા		કુલ ગુણ
		વિકલ્પ વિના	વિકલ્પ સાથે	
1.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નો (O)	15	15	15
2.	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (SA-I)	06	09	12
3.	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (SA-II)	05	08	15
4.	વિસ્તૃત જવાબી પ્રશ્નો (LA)	02	03	08
	કુલ	28	35	50

પ્રકરણ પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમ	પ્રકરણનું નામ	ગુણભાર
1.	આપણી આસપાસમાં દ્રવ્ય	03
2.	આપણી આસપાસનાં દ્રવ્યો શુદ્ધ છે ?	02
5.	સજીવનો પાયાનો એકમ	03
7.	ગતિ	02
8.	બળ તથા ગતિના નિયમો	02
12.	અન્નસ્રોતોમાં સુધારણા	03
3.	પરમાણુઓ અને અણુઓ	08
4.	પરમાણુનું બંધારણ	09
6.	પેશીઓ	09
9.	ગુરુત્વાકર્ષણ	09
	કુલ	50

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2024-25

ધોરણ-9

વિષય : વિજ્ઞાન

દ્વિતીય પરીક્ષા

સમય : 2 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું માળખું

ગુણ : 50

સૂચનાઓ :

1. તમામ વિભાગ ફરજિયાત છે. સૂચનાની સામે બતાવવામાં આવેલ સંખ્યા વિભાગના કુલ ગુણ દર્શાવે છે.

પ્રશ્ન ક્રમ	વિભાગ તથા પ્રશ્નની વિગત	ગુણ
	વિભાગ-A	15
1 થી 15	<ul style="list-style-type: none"> બધા પ્રશ્નો ફરજિયાત રહેશે. આ વિભાગમાં હેતુલક્ષી પ્રશ્નો જેવા કે MCQ (બહુવિકલ્પ પ્રશ્નો), MRQ (એક કરતા વધારે જવાબવાળા MCQ), ખરા-ખોટાં, ખાલી જગ્યા, વ્યાખ્યા, સૂત્ર, એકમો, અતિ ટૂંક જવાબી પ્રશ્નો, એક શબ્દ કે એક વાક્યમાં જવાબ આપો. પૂરું નામ આપો, શોધ અને શોધક, આકૃતિમાં ભાગ ઓળખો, આપેલ શબ્દો પૈકી અસંગત ઓળખો, ક્રમમાં ગોઠવો, આલેખ આધારિત પ્રશ્ન, ચિત્ર ઓળખો, વિધાન-કારણ સંબંધ ચકાસતા પ્રશ્નો, પૂર્ણ કરો, જોડકાં વગેરે પ્રકારના પ્રશ્નો પૂછી શકાય. (દરેક સાચા ઉત્તરનો 1 ગુણ) કોઈપણ પ્રકારના પ્રશ્નો 4 થી વધી ન જાય તેની કાળજી લેવી. 	
	વિભાગ-B	12
16 થી 24	કુલ 9 પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ 6 પ્રશ્નોના મહત્તમ 40 થી 50 શબ્દોની મર્યાદામાં જવાબ આપો. (દરેક સાચા ઉત્તરના 2 ગુણ)	
	વિભાગ-C	15
25 થી 32	કુલ 8 પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ 5 પ્રશ્નોના મહત્તમ 60 થી 80 શબ્દોની મર્યાદામાં જવાબ આપો. (દરેક સાચા ઉત્તરના 3 ગુણ)	
	વિભાગ-D	08
33 થી 35	કુલ 3 પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ 2 પ્રશ્નોના મહત્તમ 90 થી 120 શબ્દોની મર્યાદામાં જવાબ આપો. (દરેક સાચા ઉત્તરના 4 ગુણ)	
	કુલ ગુણ	50

સૂચના : (1) સમગ્ર પ્રશ્નપત્રમાં વિજ્ઞાન વિષયનું હાર્દ જળવાય તેવા વૈવિધ્યપૂર્ણ પ્રશ્નોનો સમાવેશ કરવો. જેવા કે, વૈજ્ઞાનિક સમજૂતી આપો, દાખલા, રાસાયણિક સમીકરણ આધારિત પ્રશ્નો, આકૃતિ, તફાવત, વ્યવહારિક અનુબંધ, અવલોકન અને નિર્ણય વગેરે.

(2) દૃષ્ટિહીન વિદ્યાર્થીઓ માટે પ્રશ્નપત્રમાં આકૃતિ/ચિત્ર/નકશો/આલેખ આધારિત પ્રશ્નો હોય ત્યાં વિકલ્પ તરીકે અન્ય પ્રશ્ન મૂકવાનો રહેશે.

નોંધ : (1) દ્વિતીય પરીક્ષા માટે જૂનથી ડિસેમ્બર સુધીનો અભ્યાસક્રમ રહેશે. જેમાં જૂનથી સપ્ટેમ્બર સુધીના અભ્યાસક્રમમાંથી ૩૦ ટકા અભ્યાસક્રમ અને ઓક્ટોબરથી ડિસેમ્બર સુધીના અભ્યાસક્રમમાંથી ૭૦ ટકા અભ્યાસક્રમ રહેશે.

(2) વાર્ષિક પરીક્ષાનાં નમૂનાનાં પ્રશ્નપત્રમાં મૂકવામાં આવેલ ક્ષમતા આધારિત પ્રશ્નો (CBQ) મુજબના પ્રશ્નો પ્રશ્નપત્રના તમામ વિભાગોના મળીને કુલ અંદાજિત 50% ગુણના પ્રશ્નો પ્રથમ, દ્વિતીય પરીક્ષાના પ્રશ્નપત્રમાં પૂછવાના રહેશે.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2024-25

ધોરણ-9

વિષય : વિજ્ઞાન

વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

ગુણ : 80

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશ્નિકો, મોડરેટર્સ વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાશ્નિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્ હાર્દ/ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

હેતુઓ પ્રમાણે ગુણભાર :

હેતુઓ	જ્ઞાન (K)	સમજ (U)	ઉપયોજન (A)	ઉચ્ચ વૈચારિક કૌશલ્ય		કુલ
				સંયોજન/વિશ્લેષણ	અનુમાન/મૂલ્યાંકન	
ગુણ	20	28	24	04	04	80
ટકા(%)	25%	35%	30%	5%	5%	100%

પ્રશ્નના પ્રકાર પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમાંક	પ્રશ્નો પ્રકાર	પ્રશ્નોની સંખ્યા		કુલ ગુણ
		વિકલ્પ વિના	વિકલ્પ સાથે	
1.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નો (O)	24	24	24
2.	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (SA-I)	09	13	18
3.	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (SA-II)	06	09	18
4.	વિસ્તૃત જવાબી પ્રશ્નો (LA)	05	08	20
	કુલ	44	54	80

પ્રકરણ પ્રમાણે ગુણભાર :

પ્રકરણ ક્રમ	પ્રકરણનું નામ	પ્રકરણદીઠ ગુણભાર	
		જનરલ વિકલ્પ વિના	જનરલ વિકલ્પ સાથે
1.	આપણી આસપાસમાં દ્રવ્ય	07	07
2.	આપણી આસપાસનાં દ્રવ્યો શુદ્ધ છે ?	07	09
3.	પરમાણુઓ અને અણુઓ	06	09
4.	પરમાણુનું બંધારણ	06	10
5.	સજીવનો પાયાનો એકમ	07	11
6.	પેશીઓ	07	10
7.	ગતિ	06	08
8.	બળ તથા ગતિના નિયમો	07	09
9.	ગુરુત્વાકર્ષણ	07	11
10.	કાર્ય અને ઊર્જા	06	06
11.	ધ્વનિ	06	09
12.	અન્નસ્રોતોમાં સુધારણા	08	10
	કુલ	80	109

નોંધ : ઉપરોક્ત પત્રકમાં દર્શાવેલ જનરલ વિકલ્પના ગુણ નમૂનાના પ્રશ્નપત્ર મુજબના છે. અન્ય પ્રશ્નપત્ર માટે તે અલગ હોઈ શકે છે.

સૂચનાઓ :

1. તમામ વિભાગ ફરજિયાત છે. સૂચનાની સામે બતાવવામાં આવેલ સંખ્યા વિભાગના કુલ ગુણ દર્શાવે છે.
2. જરૂર જણાય ત્યાં સ્વચ્છ, પ્રમાણસર અને નામનિર્દેશિત આકૃતિ દોરવી.
3. વિભાગ પ્રમાણે જ પ્રશ્નોના જવાબ ક્રમસર લખવા.

પ્રશ્ન ક્રમ	વિભાગ તથા પ્રશ્નની વિગત	ગુણ
	વિભાગ-A	24
1 થી 24	<ul style="list-style-type: none"> ● બધા પ્રશ્નો ફરજિયાત રહેશે. ● આ વિભાગમાં હેતુલક્ષી પ્રશ્નો જેવા કે MCQ (બહુવિકલ્પ પ્રશ્નો), MRQ (એક કરતાં વધારે જવાબવાળા MCQ), ખરાં-ખોટાં, ખાલી જગ્યા, વ્યાખ્યા, સૂત્ર, એકમો, અતિ ટૂંક જવાબી પ્રશ્નો, એક શબ્દ કે એક વાક્યમાં જવાબ આપો. પૂરું નામ આપો, શોધ અને શોધક, આકૃતિમાં ભાગ ઓળખો, આપેલ શબ્દો પૈકી અસંગત ઓળખો, ક્રમમાં ગોઠવો, આલેખ આધારિત પ્રશ્ન, ચિત્ર ઓળખો, વિધાન-કારણ સંબંધ ચકાસતા પ્રશ્નો, પૂર્ણ કરો, જોડકાં વગેરે પ્રકારના પ્રશ્નો પૂછી શકાય. (દરેકનો 1 ગુણ) ● કોઈપણ પ્રકારના પ્રશ્નો 6 થી વધી ન જાય તેની કાળજી લેવી. 	
	વિભાગ-B	18
25 થી 37	કુલ 13 પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ 9 પ્રશ્નોના મહત્તમ 40 થી 50 શબ્દોની મર્યાદામાં જવાબ આપો. (દરેક સાચા ઉત્તરના 2 ગુણ)	
	વિભાગ-C	18
38 થી 46	કુલ 9 પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ 6 પ્રશ્નોના મહત્તમ 60 થી 80 શબ્દોની મર્યાદામાં જવાબ આપો. (દરેક સાચા ઉત્તરના 3 ગુણ)	
	વિભાગ-D	20
47 થી 54	કુલ 8 પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ 5 પ્રશ્નોના મહત્તમ 90 થી 120 શબ્દોની મર્યાદામાં જવાબ આપો. (દરેક સાચા ઉત્તરના 4 ગુણ)	
	કુલ ગુણ	80

- સૂચના : (1) સમગ્ર પ્રશ્નપત્રમાં વિજ્ઞાન વિષયનું હાર્દ જળવાય તેવા વૈવિધ્યપૂર્ણ પ્રશ્નોનો સમાવેશ કરવો. જેવા કે, વૈજ્ઞાનિક સમજૂતી આપો, દાખલા, રાસાયણિક સમીકરણ આધારિત પ્રશ્નો, આકૃતિ, તફાવત, વ્યવહારિક અનુબંધ, અવલોકન અને નિર્ણય વગેરે.
- (2) દૃષ્ટિહીન વિદ્યાર્થીઓ માટે પ્રશ્નપત્રમાં આકૃતિ/ચિત્ર/નકશો/આલેખ આધારિત પ્રશ્નો હોય ત્યાં વિકલ્પ તરીકે અન્ય પ્રશ્ન મૂકવાનો રહેશે.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2024-25

ધોરણ-9

વિષય : વિજ્ઞાન

વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

નમૂનાનું પ્રશ્નપત્ર

ગુણ : 80

સૂચનાઓ :

- તમામ વિભાગ ફરજિયાત છે. સૂચનાની સામે બતાવવામાં આવેલ સંખ્યા વિભાગના કુલ ગુણ દર્શાવે છે.
- દૃષ્ટિહીન વિદ્યાર્થીઓ માટે આકૃતિ/ચિત્ર આધારિત પ્રશ્નમાં આંતરિક વિકલ્પ આપેલા છે તે ખાસ ધ્યાનમાં લેવું.
- જરૂર જણાય ત્યાં સ્વચ્છ, પ્રમાણસર અને નામનિર્દેશિત આકૃતિ દોરવી.
- પ્રશ્નોના જવાબ વિભાગ પ્રમાણે જ ક્રમસર લખવા.

વિભાગ - A

- પ્રશ્નક્રમ 1 થી 24ના 10 થી 20 શબ્દોની મર્યાદામાં સૂચના મુજબ ઉત્તર લખો : [24]
(દરેક પ્રશ્નનો 1 ગુણ)
- યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ આપો :
 - (1) ચોકને પાણીમાં નાખતાં બનતું દ્રાવણ છે.
(A) સાચું (B) કલિલ
(C) નિલંબન (D) સંતૃપ્ત
 - (2) “કોઈ પણ રાસાયણિક પ્રક્રિયામાં દ્રવ્યનું સર્જન કે વિનાશ થતો નથી.” આ વિધાન કયો નિયમ દર્શાવે છે ?
(A) નિશ્ચિત પ્રમાણનો નિયમ (B) દળ-સંચયનો નિયમ
(C) ડાલ્ટનનો નિયમ (D) કદ-સંચયનો નિયમ
 - (3) RERનું પૂરું નામ.....
(A) Rough Endoplasmic Reticulum (B) Right Endoplasmic Reticulum
(C) Reverse Endoplasmic Reticulum (D) Replace Endoplasmic Reticulum
 - (4) એવી કઈ પેશી છે જેમાં સ્પષ્ટ આંતરકોષીય અવકાશ જોવા મળે છે ?
(A) વર્ધનશીલ (B) મૂદુતક
(C) સ્થૂલકોણક (D) દઢોતક
 - (5) રિયો પર્ણમાં વાયુરંધ્ર જોવા માટે પર્ણના આડછેદ પર તમે કયું અભિરંજક વાપરશો ?
(A) આયોડિન (B) કેરોસીન
(C) ઈઓસીન (D) સેફ્ટેનીન

● આપેલ વિધાનો ખરાં છે કે ખોટાં તે જણાવો :

- (6) તાપમાન વધતાં કણોની ગતિ ઊર્જા વધે છે.
 (7) ભૌતિક ફેરફાર દ્રવ્યના રાસાયણિક ગુણધર્મોમાં બદલાવ લાવે છે.
 (8) ગુરુત્વાકર્ષણબળ ઊર્ધ્વદિશામાં લાગે અને ઉત્પલાવકબળ અધોદિશામાં લાગે.

● ખાલી જગ્યા પૂરો :

- (9) ધ્વનિના તરંગો પ્રકારના છે. (યાંત્રિક, બિનયાંત્રિક, તાંત્રિક)
 (10) કઠોળ આપણને પૂરું પાડે છે. (પ્રોટીન, કાર્બોહિદ્રાટ, ચરબી)
 (11) વેગ → સમયના આલેખનો ઢાળનું મૂલ્ય આપે છે. (વેગ, સમય, અંતર)
 (12) વેગનો SI એકમ છે. (ms^{-2} , kms^{-2} , cms^{-2})
 (13) કોઈ વસ્તુને પ્રવેગિત ગતિ કરાવવા માટે બળ જરૂરી છે. (સંતુલિત, અસંતુલિત, દોલિત)

● ટૂંકમાં જવાબ આપો :

- (14) પદાર્થનું તાપમાન માપવા લેક્ટોમીટર વાપરશો કે થર્મોમીટર ?
 (15) પાણીમાં 10% ઈથાઈલ આલ્કોહોલ છે તેમાં દ્રાવ્ય અને દ્રાવક જણાવો.
 (16) કોષોનો આકાર અને કદ શાને સંબંધિત હોય છે ?
 (17) પૃથ્વી પરના ગુરુત્વપ્રવેગનું મૂલ્ય જણાવો.
 (18) Na^+ અને SO_4^{2-} દ્વારા બનતા રાસાયણિક પદાર્થનું અણુસૂત્ર લખો.
 (19) પરિસ્થિતિ - અ : ઉચ્ચ કક્ષાના બીજોનો ઉપયોગ, સેન્દ્રિય ખાતરનો ઉપયોગ
 પરિસ્થિતિ - બ : સામાન્ય બીજોનો ઉપયોગ, રાસાયણિક ખાતરનો વધુ ઉપયોગ
 જણાવો કે પાક અને જમીન માટે ઉપરોક્ત બેમાંથી કઈ પરિસ્થિતિ લાભદાયક છે ?

● માગ્યા મુજબ જવાબ આપો :

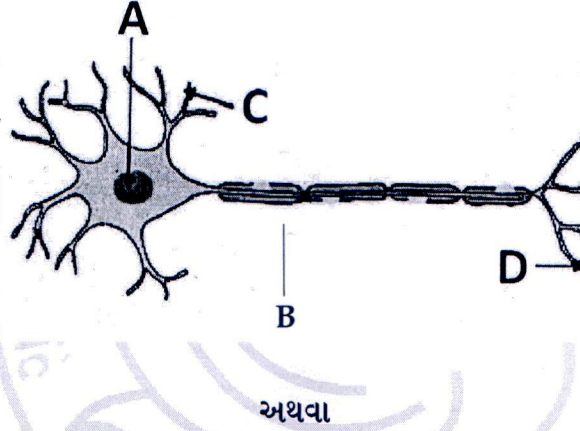
- (20) વનસ્પતિ માટે ફોસ્ફરસ અને બોરોન જરૂરી પોષકતત્ત્વો છે. ઓળખી બતાવો કે, બંને પોષકતત્ત્વોમાં કયું ગુરુ પોષકતત્ત્વ છે અને કયું લઘુ પોષકતત્ત્વ છે ?
 (21) જો વનસ્પતિ કોષમાં હરિતકણ ના હોત તો વનસ્પતિમાં કઈ ક્રિયા અટકી પડે? તમારું અનુમાન જણાવો.
 (22) એક શબ્દમાં જવાબ આપો : રણ પ્રદેશમાં ઊગતી વનસ્પતિમાં બાહ્ય સપાટી પર કયા પદાર્થનું સ્થૂલન હોય છે ?
 (23) સમીરને આવક મેળવવા માટે કોઈ વ્યવસાય ચાલુ કરવો છે. તે જ્યાં રહે છે તેની આસપાસ સુંદર ફૂલવાળો બગીચો તથા જુદી જુદી વનસ્પતિઓની વનરાજી આવેલી છે. તમે સમીરને શું ઉછેર કરવાની સલાહ આપશો ?

● યોગ્ય જોડકાં જોડો :

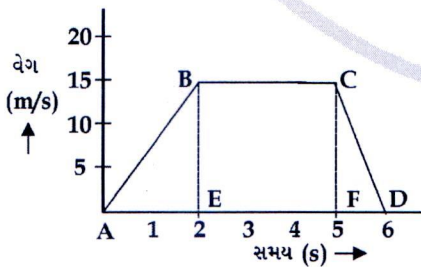
(24)	A (નિયમ)	B (વૈજ્ઞાનિકનું નામ)
	(a) જડત્વનો નિયમ	(i) એરિસ્ટોટલ
	(b) ગતિનો બીજો નિયમ	(ii) ગેલિલિયો
		(iii) ન્યૂટન

વિભાગ - B

- પ્રશ્નક્રમ 25 થી 37 પૈકી કોઈપણ 9 પ્રશ્નોના મહત્તમ 40 થી 50 શબ્દોની મર્યાદામાં [18] ઉત્તર લખો. (દરેક પ્રશ્નના 2 ગુણ)
- (25) વ્યાખ્યા આપો : (1) ઉત્કલનબિંદુ (2) બાષ્પીભવન
- (26) એક વિદ્યાર્થી પ્રયોગશાળામાં પ્રયોગ કરતી વખતે 32 ગ્રામ ઓક્સિજનમાં 4 ગ્રામ હાઈડ્રોજન બાળે છે ત્યારે 36 ગ્રામ પાણી પ્રાપ્ત કરે છે. જો તે 64 ગ્રામ ઓક્સિજનમાં 4 ગ્રામ હાઈડ્રોજનને બાળે તો કેટલા ગ્રામ પાણી પ્રાપ્ત કરશે ? રાસાયણિક સંયોગીકરણનો કયો નિયમ તમારા જવાબનું સમર્થન કરશે ?
- (27) HNO_3 ના આણ્વીય દળની ગણતરી કરો ($\text{H} = 1\text{u}$, $\text{N} = 14\text{u}$, $\text{O} = 16\text{u}$)
- (28) સમસ્થાનિકોના કોઈ પણ બે ઉપયોગો લખો.
- (29) અન્નવાહક પેશીના ઘટકો જણાવો.
- (30) નીચે આપેલ આકૃતિમાં આપેલ ભાગોના નામ શોધો. (ચેતાતંતુ, શિખાતંતુ, કોષકેન્દ્ર, અક્ષતંતુ)

- (30) ચેતાપેશીના બે લક્ષણો લખો. (ફક્ત દૃષ્ટિહીન વિદ્યાર્થી માટે)
- (31) અંતર અને સ્થાનાંતર વચ્ચેનો ભેદ જણાવો.
- (32) લિફ્ટમાં બેઠેલ એક વ્યક્તિનો ગતિ માટે વેગ → સમયનો આલેખ નીચેની આકૃતિમાં દર્શાવ્યો છે :

- (i) આલેખમાં દર્શાવેલ રેખા AB દ્વારા નિરૂપિત લિફ્ટની ગતિનો પ્રકાર ઓળખો.
- (ii) રેખા CD દ્વારા પ્રદર્શિત થતો લિફ્ટની ગતિનો પ્રકાર ઓળખો.

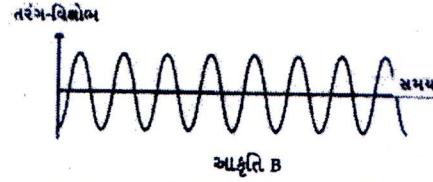
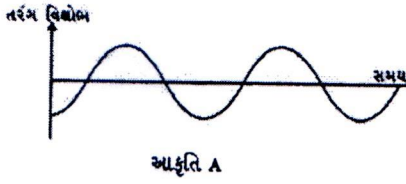
અથવા

- (32) નિયમિત અને અનિયમિત ગતિ વચ્ચેનો તફાવત આપો. (ફક્ત દૃષ્ટિહીન વિદ્યાર્થી માટે)
- (33) નીચે વ્યવહારમાં બનતી ઘટનાનું વર્ણન કરેલ છે. તે વર્ણનના આધારે નીચે પૂછેલા પ્રશ્નોનાં જવાબ આપો.

ઘટના : તમે જોયું હશે કે ક્રિકેટ મેચ દરમિયાન મેદાનમાં ખેલાડી ખૂબ જ ઝડપથી આવતા દડાને કેચ કરતી વખતે હાથને પાછળની બાજુએ લઈ જાય છે.

પ્રશ્નો :

- (1) ઉપરોક્ત ઘટના સાથે સંકળાયેલા ગતિના નિયમને ઓળખો.
- (2) ખેલાડી કેચ કરતી વખતે હાથને પાછળની બાજુએ લઈ જાય છે તેનું વૈજ્ઞાનિક કારણ જણાવો.
- (34) ગતિના ત્રીજા નિયમ અનુસાર આપણે જ્યારે કોઈ વસ્તુને ધક્કો મારીએ ત્યારે તે વસ્તુ તેટલા જ બળથી આપણને વિરુદ્ધ દિશામાં ધક્કો મારતી હોય છે. જો આ વસ્તુ રસ્તાના છેડે ઊભેલ ટ્રક હોય તો આપણા દ્વારા લગાડેલ બળથી તે ગતિમાં આવતી નથી. એક વિદ્યાર્થી આ ઘટનાને સમજાવતા કહે છે કે, “બે બળો સમાન અને પરસ્પર વિરુદ્ધ દિશામાં છે જે પરસ્પર એકબીજાની અસર નાબૂદ કરે છે.” તો આ વર્ણન પરથી બતાવો કે ટ્રક ગતિમાં કેમ નથી આવતી ?
- (35) પાવરની વ્યાખ્યા આપો તથા વોટ અને કિલોવોટ વચ્ચેનો સંબંધ જણાવો.
- (36) (a) આકૃતિ A અને Bમાંથી નીચા પિચના ધ્વનિ તરંગો અને ઊંચા પિચના ધ્વનિ તરંગોમાં વિભેદિત કરો :

અથવા

- (a) ધ્વનિના પિચની વ્યાખ્યા આપો. (ફક્ત દૈષ્ટિકીન વિદ્યાર્થી માટે)
- (b) અનુમાન લગાવો કે કયા ધ્વનિની પિચ ઊંચી હશે ? (1) ગિટાર (2) કારનું હોર્ન

અથવા

- (37) નીચેનામાંથી સૌથી વધુ શું પ્રાપ્ત થાય છે ? તે પ્રમાણે કોષ્ટકમાં ગોઠવો.

ઘઉં, મગફળી, શાકભાજી, ફળો, તલ, જુવાર, મસાલા, તુવેર

કાર્બોહિડ્રેટ	પ્રોટીન	વિટામિન અને ખનિજ તત્ત્વો

વિભાગ - C

- પ્રશ્નક્રમ 38 થી 46 પૈકી કોઈપણ 6 પ્રશ્નોના મહત્તમ 60 થી 80 શબ્દોની મર્યાદામાં ઉત્તર લખો : [18] (દરેક પ્રશ્નના 3 ગુણ.)

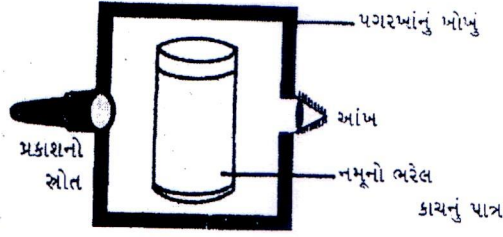
- (38) નીચેના કોષ્ટકમાં ખૂટતી માહિતી ભરો :

ગુણધર્મ	ઘન અવસ્થા	પ્રવાહી અવસ્થા	વાયુ અવસ્થા
દળ	ચોક્કસ દળ હોય.		
કદ			ચોક્કસ કદ હોતું નથી.
આકાર		ચોક્કસ આકાર હોતો નથી.	

(39) નીચેના ફેરફારોને ભૌતિક ફેરફારો તથા રાસાયણિક ફેરફારોમાં વર્ગીકૃત કરો :

ઝાડનું કાપવું, તવીમાં માખણનું પીગળવું, તિજોરીને કાટ લાગવો, પાણી ઉકાળીને વરાળ બનાવવી, કાચાં ફળો વડે ફૂટસલાડ બનાવવું, કાગળ અને લાકડાનું સળગવું.

(40) વિદ્યાર્થીઓનું એક જૂથ પગરખાંનું એક ખાલી ખોખું લઈ તેને ચારેબાજુથી કાળા કાગળ વડે ઢાંકી દે છે. આ ખોખાના એક છેડે પ્રકાશનો સ્રોત દાખલ કરવા એક નાનું છિદ્ર બનાવે છે. આકૃતિમાં દર્શાવ્યા પ્રમાણે કાચના એક પાત્રમાં દૂધ ભરીને ખોખામાં ગોઠવે છે. પાત્રમાં મૂકેલ દૂધ પ્રકાશ વડે પ્રકાશિત થતું જોઈને તેઓને આશ્ચર્ય થાય છે. તેઓ આ જ પ્રવૃત્તિ મીઠાનું દ્રાવણ ભરીને કરે છે પણ પ્રકાશ તેમાંથી આરપાર પસાર થઈ જાય છે.

- દૂધ કેમ પ્રકાશિત થાય છે તે સમજાવો. અહીં સંકળાયેલી ઘટનાનું નામ આપો.
- મીઠાના દ્રાવણમાં આવું પરિણામ કેમ મળતું નથી ? સમજાવો.
- બીજાં બે એવાં દ્રાવણોનાં નામ આપો કે જેમાં દૂધમાં જોવા મળતી અસર જેવી જ અસર જોવા મળે.

અથવા

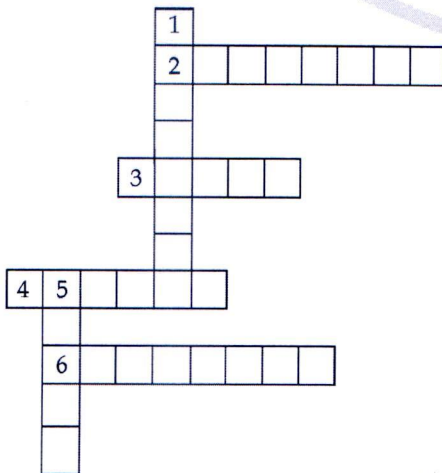
(40) કલિલ દ્રાવણના ગુણધર્મો જણાવો. (ફક્ત દૃષ્ટિહીન વિદ્યાર્થી માટે)

(41) આપેલ શબ્દ ચોરસ કોયડામાં તત્ત્વોના નામ છુપાયેલા છે તેમની સંજ્ઞાઓ નીચે આપેલ છે. કોયડો પૂરો કરો.

(નામ : Chlorine, Calcium, Hydrogen, Ozone, Argon, Oxygen, Xenon, Argenteum, Nitrogen, Neon, Helium)

(તત્ત્વોની સંજ્ઞાઓ : ઊભી ચાવી : 1 = Cl, 5 = Xe

આડી ચાવી : 2 = H, 3 = Ar, 4 = O, 6 = N)

અથવા

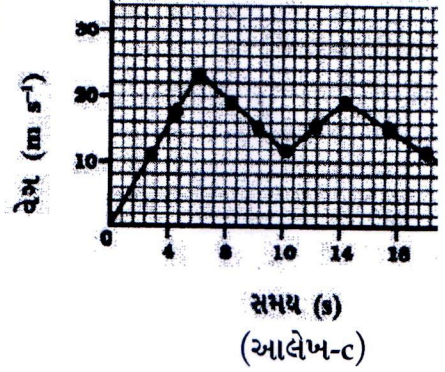
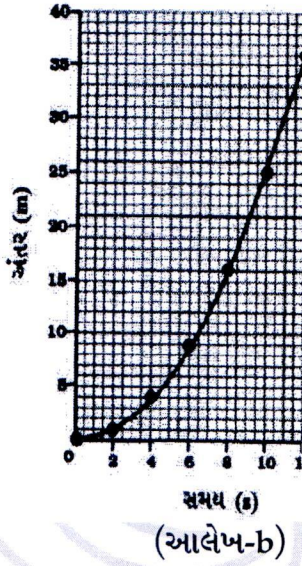
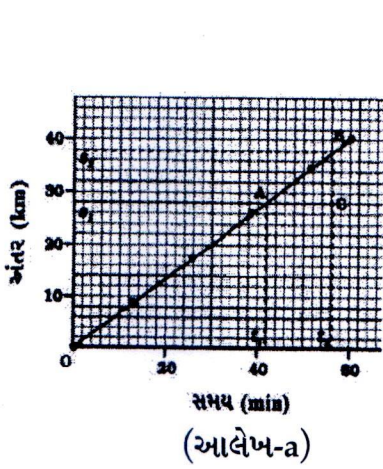
(41) આપેલી સંજ્ઞા પરથી તત્ત્વોના નામ જણાવો.

- (1) Cl (4) O
(2) H (5) B
(3) Ar (6) N

(ફક્ત દૃષ્ટિહીન વિદ્યાર્થીઓ માટે)

(42) જલવાહક પેશી અને અન્નવાહક પેશીને જટિલ પેશી શા માટે કહે છે ? તે બંને એકબીજાથી કેવી રીતે અલગ પડે છે ?

(43) નીચેની આકૃતિમાં વિવિધ પ્રકારના આલેખ આવેલા છે. તેના પરથી નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

- (A) આપેલ આલેખોનું અંતર-સમય અને વેગ-સમયમાં વર્ગીકરણ કરો.
(B) આપેલ ત્રણેય આલેખ કયા પ્રકારની ગતિ દર્શાવે છે તે જણાવો.

અથવા

(43) વેગ અને ઝડપનો તફાવત લખો. (ફક્ત દૃષ્ટિહીન વિદ્યાર્થી માટે)

(44) ગતિનો ત્રીજો નિયમ લખો. આ નિયમના વ્યવહારમાં જોવા મળતા કોઈપણ બે ઉદાહરણો આપો.

(45) ટૂંક નોંધ લખો - પડઘો

(46) પરાધ્વનિના કોઈપણ ત્રણ ઉપયોગો લખો.

વિભાગ - D

- પ્રશ્નક્રમ 47 થી 54 પૈકી કોઈપણ 5 પ્રશ્નોના મહત્તમ 90 થી 120 શબ્દોની મર્યાદામાં વિગતવાર ઉત્તર લખો : (દરેક પ્રશ્નના 4 ગુણ)

[20]

(47) (a) આલ્ફા કણોના પ્રકીર્ણનના પ્રયોગમાં રૂથરફોર્ડે સોનાના વરખનો ઉપયોગ કર્યો. તેનું વૈજ્ઞાનિક કારણ જણાવો.

- (b) રૂથરફોર્ડના પ્રયોગના આધારે પરમાણુનો કેન્દ્રિય નમૂનો રજૂ કરવામાં આવ્યો તેની કોઈપણ બે લાક્ષણિકતાઓ જણાવો.
- (48) (a) $^{40}_{20}\text{Ca}$ અને $^{40}_{18}\text{Ar}$ સમાન દળાંક ધરાવે છે. પરંતુ પરમાણુક્રમાંક જુદા જુદા ધરાવે છે તો આ જોડીને કયા નામે ઓળખવામાં આવે છે ? તેની વ્યાખ્યા આપો.
- (b) આ બંને તત્ત્વોના પરમાણુઓમાં ન્યુક્લિઓન્સની કુલ સંખ્યા કેટલી છે ?
- (c) તત્ત્વમાં રહેલા ન્યુક્લિઓન્સમાં કયા અવપરમાણ્વીય કણોનો સમાવેશ થાય છે ?
- (49) (a) રીયા તેના મિત્રની સૂચના અનુસાર પૃથ્વીના ધ્રુવ પ્રદેશ પર થોડાક ગ્રામ સોનું ખરીદે છે. જ્યારે રીયા તેના મિત્રને વિષુવવૃત્ત પર મળે છે ત્યારે તેને તે સોનું આપી દે છે. શું તેનો મિત્ર ખરીદેલ સોનાના વજનથી સંતુષ્ટ હશે ? જો ના તો કેમ ?
- (b) એક પદાર્થનું દળ 10 ગ્રામ છે. તે પદાર્થનું પૃથ્વી પર અને ચંદ્ર પર વજન કેટલું હશે ?
- (50) બે પદાર્થો વચ્ચે લાગતું ગુરુત્વાકર્ષણ બળ કેટલું થશે ? જો (i) એક પદાર્થનું દળ બમણું કરવામાં આવે અને (ii) પદાર્થો વચ્ચેનું અંતર બમણું કરવામાં આવે તો બંને પ્રશ્નોનાં જવાબ ગણતરી કરીને આપો.
- (51) વસ્તુની ગતિઊર્જાની વ્યાખ્યા આપો. નિયમિત વેગથી ગતિ કરતા પદાર્થના ગતિના સમીકરણો અને $F = ma$ સૂત્રના ઉપયોગ દ્વારા વસ્તુની ગતિઊર્જાનું સૂત્ર તારવો.
- (52) સૂકી દ્રાક્ષમાં આસૃતિની ઘટના જોવા મળે છે. પ્રવૃત્તિનું વર્ણન અને અવલોકન જણાવો.
- (53) વનસ્પતિ કોષની નામનિર્દેશિત આકૃતિ દોરો.
- અથવા**
- (53) વનસ્પતિ કોષમાં આવેલ કોઈપણ ચાર અંગીકાઓ વિશે ટૂંકમાં સમજાવો. (ફક્ત દૃષ્ટિહીન વિદ્યાર્થીઓએ માટે)
- (54) ખાતરના પ્રકાર જણાવી સારું પાક ઉત્પાદન મેળવવા માટે તમે કયા પ્રકારના ખાતરનો ઉપયોગ કરશો તે જણાવી તમારા જવાબના સમર્થનમાં વૈજ્ઞાનિક કારણો આપો.

Competency Based Questions (ક્ષમતા આધારિત પ્રશ્નો)ની વિગત

ધોરણ : 9

વિષય : વિજ્ઞાન

વિભાગ	પ્રશ્નનો ક્રમ	પ્રશ્નની ટૂંકમાં વિગત	Competency (ક્ષમતા)	Learning Outcome (અધ્યયન નિષ્પત્તિ)
A	19.	ઉપરોક્ત બે વિકલ્પ પૈકી કયો ઉત્તર સાચો છે ?	C.5.2 1 ગુણ	SCI0912
	21.	અનુમાન	C.3.1 1 ગુણ	SCI0911
	23.	સંયોજન	C.6.1 1 ગુણ	SCI0912
	26.	Application બેઠ્ઠા પ્રશ્ન	C.1.2 2 ગુણ	SCI0906
B	30.	સમજ આધારિત પ્રશ્ન (U)	C.4.2 2 ગુણ	SCI0908
	32.	આલેખ પરથી ઉત્તર આપે તેવો Application બેઠ્ઠા પ્રશ્ન	C.2.1 2 ગુણ	SCI0908
	33.	અનુમાન	C.2.1 2 ગુણ	SCI0904
	34.	અનુમાન	C.2.1 2 ગુણ	SCI0912
	36.	વિશ્લેષણ	C.6.1 2 ગુણ	SCI0902
C	38.	Application આધારિત પ્રશ્ન	C.1.1 3 ગુણ	SCI0902
	40.	સંયોજન/વિશ્લેષણ	C.1.2 3 ગુણ	SCI0904
	41.	સમજ આધારિત પ્રશ્ન (U)	C.1.3 3 ગુણ	SCI0909
	43.	Application બેઠ્ઠા પ્રશ્ન	C.2.1 3 ગુણ	SCI0908
D	48.	Application બેઠ્ઠા પ્રશ્ન	C.2.1 4 ગુણ	SCI0914
	49.	અનુમાન	C.2.2 4 ગુણ	SCI0911

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2024-25

ધોરણ-9

વિષય : સામાજિક વિજ્ઞાન

પ્રથમ પરીક્ષા

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

સમય : 2 કલાક

ગુણ : 50

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશ્નિકો, મોડરેટર્સ વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાશ્નિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્ હાર્દ/ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

હેતુઓ પ્રમાણે ગુણભાર :

હેતુઓ	જ્ઞાન (K)	સમજ (U)	ઉપયોજન (A)	ઉચ્ચ વૈચારિક કૌશલ્ય		કુલ
				સંયોજન/વિશ્લેષણ	અનુમાન/મૂલ્યાંકન	
ગુણ	05	25	05	05	10	50
ટકા(%)	10%	50%	10%	10%	20%	100%

પ્રશ્નના પ્રકાર પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમાંક	પ્રશ્નોના પ્રકાર	પ્રશ્નોની સંખ્યા		કુલ ગુણ
		વિકલ્પ વિના	વિકલ્પ સાથે	
1.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નો (O)	15	15	15
2.	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (SA-I)	06	09	12
3.	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (SA-II)	05	08	15
4.	વિસ્તૃત જવાબી પ્રશ્નો (LA)	02	03	08
	કુલ	28	35	50

પ્રકરણદીઠ ગુણભાર :

ક્રમ	પ્રકરણનું નામ	પ્રકરણદીઠ ગુણભાર
1.	ભારતમાં બ્રિટિશ સત્તાનો ઉદય	06
2.	પ્રથમ વિશ્વયુદ્ધ અને રશિયન ક્રાંતિ	03
3.	નૂતન વિશ્વ તરફ પ્રયાણ	05
4.	ભારતની રાષ્ટ્રીય ચળવળો	06
8.	ભારતના રાજ્ય બંધારણનું ઘડતર અને લક્ષણો	04
9.	મૂળભૂત હકો, મૂળભૂત ફરજો અને રાજ્યનીતિના માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતો	06
13.	ભારત : સ્થાન, ભૂસ્તરીય રચના અને ભૂપૃષ્ઠ-I	05
14.	ભારત : સ્થાન, ભૂસ્તરીય રચના અને ભૂપૃષ્ઠ-II	08
15.	જળપરિવાહ	07
	કુલ	50

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2024-25

ધોરણ-9 સામાજિક વિજ્ઞાન

પ્રથમ પરીક્ષા

પ્રશ્નપત્રનું માળખું

સમય : 2 કલાક

ગુણ : 50

પ્રશ્ન ક્રમ	વિભાગ તથા પ્રશ્નની વિગત	ગુણ
	વિભાગ-A	15
1 થી 15	નીચે આપેલા પ્રશ્નોના માગ્યા મુજબ જવાબ આપો : (દરેકનો 1 ગુણ) 1 થી 4 યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ આપો. 5 થી 8 યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો. 9 થી 11 નીચેના વિધાનો ખરાં છે કે ખોટાં તે જણાવો. 12 થી 13 યોગ્ય જોડકાં જોડો. 14 થી 15 નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં જવાબ આપો.	
	વિભાગ-B	12
16 થી 24	નીચે આપેલા નવ (09) પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ છ (06) પ્રશ્નોના જવાબ લખો : (દરેકના 2 ગુણ) - વિધાન સમજાવો - પારિભાષિક શબ્દો સમજાવો. - તફાવત લખો. - મને ઓળખો. - ભૌગોલિક સ્થળોની ઓળખ - વ્યક્તિ વિશેષ	
	વિભાગ-C	15
25 થી 32	નીચે આપેલા આઠ (08) પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ પાંચ (05) પ્રશ્નોના જવાબ લખો : (દરેકના 3 ગુણ) - તફાવત લખો. - ટૂંકનોંધ લખો. - કારણો સમજાવો. - પરિસ્થિતિજન્ય પ્રશ્નોના જવાબ લખો. - રેખાંકિત નક્શામાં સ્થળો દર્શાવો.	
	વિભાગ-D	08
33 થી 35	નીચે આપેલા ત્રણ (03) પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ બે (02) પ્રશ્નોના જવાબ લખો : (દરેકના 4 ગુણ.) - પરિસ્થિતિજન્ય પ્રશ્નોના જવાબ લખો - સવિસ્તાર પ્રશ્નોના જવાબ લખો	
	કુલ ગુણ	50

- નોંધ :** (1) પ્રશ્નપત્રમાં આકૃતિ/ચિત્ર/નક્શો/આલેખ આધારિત પ્રશ્નો હોય ત્યાં દૃષ્ટિહીન વિદ્યાર્થીઓ માટે તે પ્રશ્નના વિકલ્પમાં અન્ય પ્રશ્નો મૂકવાના રહેશે.
- (2) પ્રથમ પરીક્ષા માટે જૂનથી સપ્ટેમ્બર માસ સુધીનો અભ્યાસક્રમ રહેશે.
- (3) વાર્ષિક પરીક્ષાનાં નમૂનાનાં પ્રશ્નપત્રમાં મૂકવામાં આવેલ ક્ષમતા આધારિત પ્રશ્નો (CBQ) મુજબના પ્રશ્નો પ્રશ્નપત્રના તમામ વિભાગોના મળીને કુલ અંદાજિત 50% ગુણના પ્રશ્નો પ્રથમ, દ્વિતીય પરીક્ષાના પ્રશ્નપત્રમાં પૂછવાના રહેશે.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2024-25

ધોરણ-9

વિષય : સામાજિક વિજ્ઞાન

દ્વિતીય પરીક્ષા

સમય : 2 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

ગુણ : 50

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશ્નિકો, મોડરેટર્સ વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાશ્નિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્ હાર્દ/ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

હેતુઓ પ્રમાણે ગુણભાર :

હેતુઓ	જ્ઞાન (K)	સમજ (U)	ઉપયોજન (A)	ઉચ્ચ વૈચારિક કૌશલ્ય		કુલ
				સંયોજન/વિશ્લેષણ	અનુમાન/મૂલ્યાંકન	
ગુણ	10	20	10	05	05	50
ટકા(%)	20 %	40 %	20 %	10 %	10 %	100 %

પ્રશ્નના પ્રકાર પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમાંક	પ્રશ્નોના પ્રકાર	પ્રશ્નોની સંખ્યા		કુલ ગુણ
		વિકલ્પ વિના	વિકલ્પ સાથે	
1.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નો (O)	15	15	15
2.	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (SA-I)	06	09	12
3.	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (SA-II)	05	08	15
4.	વિસ્તૃત જવાબી પ્રશ્નો (LA)	02	03	08
	કુલ	28	35	50

પ્રકરણદીઠ ગુણભાર :

ક્રમ	પ્રકરણનું નામ	પ્રકરણદીઠ ગુણભાર
1.	ભારતમાં બ્રિટિશ સત્તાનો ઉદય	01
2.	પ્રથમ વિશ્વયુદ્ધ અને રશિયન ક્રાંતિ	01
3.	નૂતન વિશ્વ તરફ પ્રયાણ	02
4.	ભારતની રાષ્ટ્રીય ચળવળો	02
5.	ભારત : આઝાદી તરફ પ્રયાણ	06
6.	1945 પછીનું વિશ્વ	04
8.	ભારત રાજ્ય બંધારણનું ઘડતર અને લક્ષણો	02
9.	મૂળભૂત હકો, મૂળભૂત ફરજો અને રાજ્યનીતિના માર્ગદર્શન સિદ્ધાંતો	02
10.	સરકારનાં અંગો	05
11.	ભારતનું ન્યાયતંત્ર	05
13.	ભારત : સ્થાન, ભૂસ્તરીય રચના અને ભૂપૃષ્ઠ-I	01
14.	ભારત : સ્થાન, ભૂસ્તરીય રચના અને ભૂપૃષ્ઠ-II	01
15.	જળપરિવાહ	03
16.	આબોહવા	05
17.	કુદરતી વનસ્પતિ	05
18.	વન્યજીવન	05
	કુલ	50

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2024-25

ધોરણ-9 સામાજિક વિજ્ઞાન

દ્વિતીય પરીક્ષા

સમય : 2 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું માળખું

ગુણ : 50

પ્રશ્ન ક્રમ	વિભાગ તથા પ્રશ્નની વિગત	ગુણ
	વિભાગ-A	15
1 થી 15	નીચે આપેલા પ્રશ્નોના માગ્યા મુજબ જવાબ આપો : (દરેકનો 1 ગુણ) 1 થી 4 યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ આપો. 5 થી 8 યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો. 9 થી 11 નીચેના વિધાનો ખરાં છે કે ખોટાં તે જણાવો. 12 થી 13 યોગ્ય જોડકાં જોડો. 14 થી 15 નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં જવાબ આપો.	
	વિભાગ-B	12
16 થી 24	નીચે આપેલા નવ (09) પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ છ (06) પ્રશ્નોના જવાબ લખો : (દરેકના 2 ગુણ) - વિધાન સમજાવો. - પારિભાષિક શબ્દો સમજાવો. - તફાવત લખો. - મને ઓળખો. - ભૌગોલિક સ્થળોની ઓળખ - વ્યક્તિ વિશેષ	
	વિભાગ-C	15
25 થી 32	નીચે આપેલા આઠ (08) પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ પાંચ (05) પ્રશ્નોના જવાબ લખો : (દરેકના 3 ગુણ) - તફાવત લખો. - ટૂંકનોંધ લખો. - કારણો સમજાવો. - પરિસ્થિતિજન્ય પ્રશ્નોના જવાબ લખો. - રેખાંકિત નકશામાં સ્થળો દર્શાવો.	
	વિભાગ-D	08
33 થી 35	નીચે આપેલા ત્રણ (03) પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ બે (02) પ્રશ્નોના જવાબ લખો : (દરેકના 4 ગુણ.) - પરિસ્થિતિજન્ય પ્રશ્નોના જવાબ લખો - સવિસ્તાર પ્રશ્નોના જવાબ લખો	
	કુલ ગુણ	50

- નોંધ : (1) પ્રશ્નપત્રમાં આકૃતિ/ચિત્ર/નકશો/આલેખ આધારિત પ્રશ્નો હોય ત્યાં દૃષ્ટિહીન વિદ્યાર્થીઓ માટે તે પ્રશ્નના વિકલ્પમાં અન્ય પ્રશ્નો મૂકવાના રહેશે.
- (2) દ્વિતીય પરીક્ષા માટે જૂનથી ડિસેમ્બર સુધીનો અભ્યાસક્રમ રહેશે. જેમાં જૂનથી સપ્ટેમ્બર સુધીના અભ્યાસક્રમમાંથી 30 ટકા અભ્યાસક્રમ અને ઓક્ટોબરથી ડિસેમ્બર સુધીના અભ્યાસક્રમમાંથી 70 ટકા અભ્યાસક્રમ રહેશે.
- (3) વાર્ષિક પરીક્ષાનાં નમૂનાનાં પ્રશ્નપત્રમાં મૂકવામાં આવેલ ક્ષમતા આધારિત પ્રશ્નો (CBQ) મુજબના પ્રશ્નો પ્રશ્નપત્રના તમામ વિભાગોના મળીને કુલ અંદાજિત 50% ગુણના પ્રશ્નો પ્રથમ, દ્વિતીય પરીક્ષાના પ્રશ્નપત્રમાં પૂછવાના રહેશે.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર
શૈક્ષણિક વર્ષ - 2024-25

ધોરણ-9

વિષય : સામાજિક વિજ્ઞાન
વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

ગુણ : 80

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશ્નિકો, મોડરેટર્સ વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાશ્નિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્ હાઈ/ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

હેતુઓ પ્રમાણે ગુણભાર :

હેતુઓ	જ્ઞાન (K)	સમજ (U)	ઉપયોજન (A)	ઉચ્ચ વૈચારિક કૌશલ્ય		કુલ
				સંયોજન/વિશ્લેષણ	અનુમાન/મૂલ્યાંકન	
ગુણ	10	40	10	10	10	80
ટકા(%)	12.5	50	12.5	12.5	12.5	100 %

પ્રશ્નના પ્રકાર પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમાંક	પ્રશ્નોના પ્રકાર	પ્રશ્નોની સંખ્યા		કુલ ગુણ
		વિકલ્પ વિના	વિકલ્પ સાથે	
1.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નો (O)	24	24	24
2.	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (SA-I)	09	13	18
3.	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (SA-II)	06	09	18
4.	વિસ્તૃત જવાબી પ્રશ્નો (LA)	05	08	20
	કુલ	44	54	80

પ્રકરણદીઠ ગુણભાર :

ક્રમ	પ્રકરણનું નામ	પ્રકરણદીઠ ગુણભાર	
		જનરલ વિકલ્પ વિના	જનરલ વિકલ્પ સાથે
1.	ભારતમાં બ્રિટિશ સત્તાનો ઉદય	03	03
2.	પ્રથમ વિશ્વયુદ્ધ અને રશિયન ક્રાંતિ	03	03
3.	નૂતન વિશ્વ તરફ પ્રયાણ	03	03
4.	ભારતની રાષ્ટ્રીય ચળવળો	05	05
5.	ભારત : આઝાદી તરફ પ્રયાણ	04	06
6.	1945 પછીનું વિશ્વ	04	08
7.	સ્વાતંત્ર્યોત્તર ભારત	05	07
8.	ભારતનાં રાજ્ય બંધારણનું ઘડતર અને લક્ષણો	03	03
9.	મૂળભૂત હકો, મૂળભૂત ફરજો, રાજનીતિનાં માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતો	04	06
10.	સરકારનાં અંગો	04	06
11.	ભારતનું ન્યાયતંત્ર	04	07
12.	ભારતીય લોકશાહી	04	08
13.	ભારત : સ્થાન, ભૂસ્તરીય રચના અને ભૂપૃષ્ઠ-I	03	03
14.	ભારત : સ્થાન, ભૂસ્તરીય રચના અને ભૂપૃષ્ઠ-II	03	03
15.	જળપરિવાહ	02	02
16.	આબોહવા	03	06
17.	કુદરતી વનસ્પતિ	04	08
18.	વન્યજીવન	05	05
19.	ભારત : લોકજીવન	05	08
20.	આપત્તિ વ્યવસ્થાપન	04	04
21.	ભારતીય કૃષિનો ઇતિહાસ અને પ્રાકૃતિક ખેતીનો પરિચય	02	02
22.	માર્ગ સલામતી, વાહનો અને માર્ગ	03	03
	કુલ	80	109

નોંધ : ઉપરોક્ત પત્રકમાં દર્શાવેલ જનરલ વિકલ્પના ગુણ નમૂનાના પ્રશ્નપત્ર મુજબના છે. અન્ય પ્રશ્નપત્ર માટે તે અલગ હોઈ શકે છે.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2024-25

ધોરણ-9

વિષય : સામાજિક વિજ્ઞાન

વાર્ષિક પરીક્ષા

પ્રશ્નપત્રનું માળખું

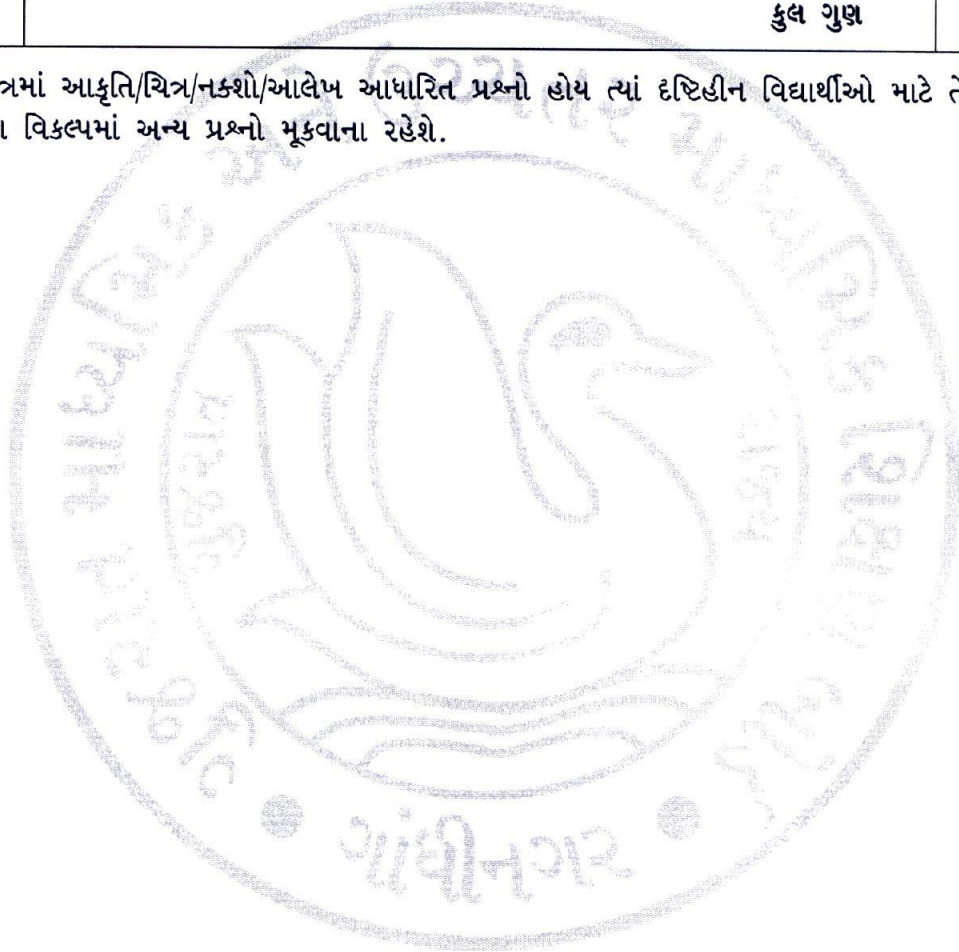
સમય : 3 કલાક

ગુણ : 80

પ્રશ્ન ક્રમ	વિભાગ તથા પ્રશ્નની વિગત	ગુણ
	વિભાગ-A	24
1 થી 24	<p>નીચે આપેલા પ્રશ્નોનાં માગ્યા મુજબ જવાબ આપો :</p> <p>24 હેતુલક્ષી પ્રશ્નો (દરેકનો 1 ગુણ)</p> <p>1 થી 5 યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ આપો.</p> <p>6 થી 10 યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો.</p> <p>11 થી 15 નીચેના વિધાનો ખરાં છે કે ખોટાં તે જણાવો.</p> <p>16 થી 20 યોગ્ય જોડકાં જોડો.</p> <p>21 થી 24 નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં જવાબ આપો.</p>	
	વિભાગ-B	18
25 થી 37	<p>નીચે આપેલા તેર (13) પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ નવ (09) પ્રશ્નોનાં જવાબ આપો :</p> <p>(દરેકના 2 ગુણ)</p> <ul style="list-style-type: none"> - વિધાન સમજાવો. - કારણ આપો. - વ્યક્તિ પરિચય આપો. - મને ઓળખો. - પારિભાષિક શબ્દો/સંકલ્પના સમજાવો. - પ્રશ્નોનું વર્ગીકરણ - ભૌગોલિક/ઐતિહાસિક સ્થળોની ઓળખો. - અનુમાન આધારિત પ્રશ્નો 	
	વિભાગ-C	18
38 થી 46	<p>નીચે આપેલા નવ (09) પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ છ (06) પ્રશ્નોનાં જવાબ આપો :</p> <p>(દરેકના 3 ગુણ)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ટૂંકનોંધ - તફાવત - ચિત્ર જોઈને જવાબ લખો. - ઉપાયો/અસરો/પરિણામો/પરિબળો - પરિસ્થિતિજન્ય પ્રશ્નોનાં જવાબ વિચારીને લખો. 	

	વિભાગ-D	20
47 થી 54	<ul style="list-style-type: none"> ● પ્રશ્નક્રમાંક 47 થી 53નાં કુલ સાત (07) પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ ચાર (04) પ્રશ્નોનાં જવાબ આપો. (દરેકના 4 ગુણ) – સવિસ્તાર જવાબ લખો. – ઉચ્ચ વૈચારિક કૌશલ્ય ધરાવતા (HOTS) પ્રશ્નો – પરિસ્થિતિજન્ય પ્રશ્નોનાં જવાબ લખો. ● પ્રશ્નક્રમાંક 54 તમને આપેલ ભારતનાં રેખાંકિત નકશામાં ચાર સ્થળો યોગ્ય સ્થળે દર્શાવો. સ્થળ બતાવી નામ પણ પૂછી શકાય. (પ્રશ્નક્રમાંક 54માં દરેકની વિદ્યાર્થીઓ માટે અન્ય પ્રશ્નો મૂકવા) (દરેકનો 1 ગુણ) 	
	કુલ ગુણ	80

નોંધ : પ્રશ્નપત્રમાં આકૃતિ/ચિત્ર/નકશો/આલેખ આધારિત પ્રશ્નો હોય ત્યાં દરેકની વિદ્યાર્થીઓ માટે તે પ્રશ્નના વિકલ્પમાં અન્ય પ્રશ્નો મૂકવાના રહેશે.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2024-25

ધોરણ-9

વિષય : સામાજિક વિજ્ઞાન

વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

નમૂનાનું પ્રશ્નપત્ર

ગુણ : 80

સૂચનાઓ :

- આ પ્રશ્નપત્રમાં ચાર વિભાગો અને 54 પ્રશ્નો છે.
- કેટલાક પ્રશ્નોમાં આંતરિક વિકલ્પ છે.
- પ્રશ્નોનાં જમણી બાજુનાં અંક ગુણ દર્શાવે છે.
- પ્રશ્ન નં. 38 અને 54માં ફક્ત દૃષ્ટિહીન વિદ્યાર્થીઓ માટે અલગ પ્રશ્નો છે.
- પ્રશ્ન નં. 54 નક્કાપૂર્તિનો પ્રશ્ન ફરજિયાત છે.

વિભાગ - A

- નીચે આપેલા 1થી 24 પ્રશ્નોના માગ્યા મુજબ જવાબ આપો : (દરેકના 1 ગુણ) [24]
- નીચે આપેલ પ્રશ્નોનાં જવાબ સાચા વિકલ્પ પસંદ કરીને આપો :
 - (1) ઈસ્ટ ઈન્ડિયા કંપનીનું સૈન્ય શક્તિશાળી હોવા છતાં નવાબના સૈન્યને પરાજય આપવાનું સરળ ન લાગતાં રોબર્ટ ક્લાઈવે કઈ યોજના બનાવી ?
(A) વફાદારી (B) દગાખોરી
(C) ભાઈબંધી (D) જોડાણવાદી
 - (2) મેં સ્વાતંત્ર્ય આંદોલન દરમ્યાન જાહેર કરેલું કે “સ્વરાજ્ય મારો જન્મસિદ્ધ અધિકાર છે અને તેને લઈને જ હું જંપીશ” – આ વાક્ય કોણ બોલે છે તેને ઓળખો.
(A) બાળ ગંગાધર ટિળક (B) સુખદેવ થાપર
(C) લાલા લજપતરાય (D) સરદાર ભગતસિંહ
 - (3) સ્વતંત્રતા મળ્યા બાદ ભારતના તત્કાલીન ગૃહપ્રધાન તરીકે કોની નિમણૂક થઈ હતી ?
(A) સુભાષચંદ્ર બોઝ (B) સયાજીરાવ ગાયકવાડ
(C) સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલ (D) મોતીલાલ નેહરું
 - (4) ભારતમાં કેવા પ્રકારની લોકશાહી છે ?
(A) પ્રમુખશાહી (B) ન્યાયતંત્રીય
(C) સંસદીય (D) રાજાનિર્મિત
 - (5) જો માર્ગ one-way જાહેર કરેલો હોય તો તમે
(A) જે દિશામાં વાહન પ્રતિબંધિત હોય તે દિશામાં જવું.
(B) જે દિશામાં વાહન પ્રતિબંધિત હોય તે દિશામાં ન જવું.
(C) રોંગ સાઈડ વાહન ચલાવીને જવું.
(D) ગાડી રિવર્સમાં લઈને જઈ શકાય.

● નીચે આપેલી ખાલી જગ્યામાં યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો :

- (6) અસહકાર આંદોલનના ભાગરૂપે અંગ્રેજી શિક્ષણ છોડી તેનાં સ્થાને રાષ્ટ્રીય શાળાની સ્થાપના થઈ. તે સમયમાં ગાંધીજી દ્વારા _____ વિદ્યાપીઠ સ્થાપના ગુજરાતમાં કરવામાં આવી.
(જામીયા મિલિયા, ગૂજરાત, કાશી)
- (7) ભારતના વડાપ્રધાન નરેન્દ્ર મોદી અને ચીનના વડાપ્રધાન જીનપીંગ વચ્ચે _____ અમદાવાદ ખાતે સૌજન્યપૂર્ણ મુલાકાત થઈ.
(ગાંધી આશ્રમ, મહાત્મા મંદિર, રિવરફ્રન્ટ)
- (8) દિલીપભાઈની ઉંમર 55 વર્ષની છે. હિમાંશુભાઈની ઉંમર 67 વર્ષ છે અને રાજેશભાઈની ઉંમર 71 વર્ષ છે. આ ત્રણેયમાંથી કોણ સુપ્રીમ કોર્ટના ન્યાયાધીશ બની શકે ?
(A) હિમાંશુભાઈ (B) દિલીપભાઈ (C) રાજેશભાઈ
- (9) ઋતુ પ્રમાણે બદલાતી આબોહવા એટલે _____ પ્રકારની આબોહવા કહેવાય છે.
(મોસમી, ઉષ્ણ, સમશીતોષ્ણ)
- (10) મધ્યપ્રદેશ રાજ્યના પાટનગર ભોપાલ ખાતે આવેલ યુનિયન કાર્બાઈડ કારખાનું જંતુનાશક દવાઓનું ઉત્પાદન કરતું હતું. ત્યાં ઉત્પાદન પ્રક્રિયામાં _____ નામનો એક ઝેરી વાયુ વપરાતો હતો.
(મીક, ઝીંક, મેગ્નેટ)

● નીચેના વિધાનો ખરાં છે કે ખોટાં તે જણાવો.

- (11) ભારતીય બંધારણ 26મી નવેમ્બર, 1950નાં દિવસે પસાર કરવામાં આવ્યું.
- (12) હેબિયસ કોર્પસ એટલે બંદી પ્રત્યક્ષીકરણ.
- (13) સમુદ્ર સપાટીથી ઊંચાઈ વધે તો તાપમાન પણ વધે છે.
- (14) અસમનું કાઝીરંગા એ હામુર માટેનું અભયારણ્ય છે.
- (15) જો તમે પંજાબની મુલાકાત લેશો તો ત્યાંના મુખ્ય ખોરાક તરીકે મેંદુવડાનો સ્વાદ ચાખશો.

● યોગ્ય જોડકા જોડો.

(A)	(B)
(16) બંગાળનું વિભાજન	(A) ક્યૂબાની કટોકટી
(17) હોટ લાઈન	(B) ભૂગર્ભીય ક્રિયાથી રચાયેલું સરોવર
(18) વુલર	(C) વાઈસરોય કોર્ટ
(19) પાઈન-દેવદાર	(D) હિમાલયનાં ઊંચા ઢોળાવ
(20) લાલ લાઈટ	(E) વાહન સ્ટોપ કરવું
	(F) રામકૃષ્ણ

● નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે શબ્દમાં જવાબ લખો :

- (21) સંયુક્ત રાષ્ટ્રોએ 10 ડિસેમ્બર, 1948 દિનને કયા દિવસ તરીકે ઉજવવામાં આવે છે ?
- (22) અત્યારે લોકો છત્રી અને રેઈનકોટનો ઉપયોગ કરી રહ્યા છે. તો ભારતમાં કઈ ઋતુ અનુભવાતી હશે ?
- (23) ભારત સરકારે નવી રાષ્ટ્રીય વનનીતિ ક્યારે જાહેર કરી ?
- (24) સ્ટોપ લાઈન એટલે શું ?

વિભાગ - B

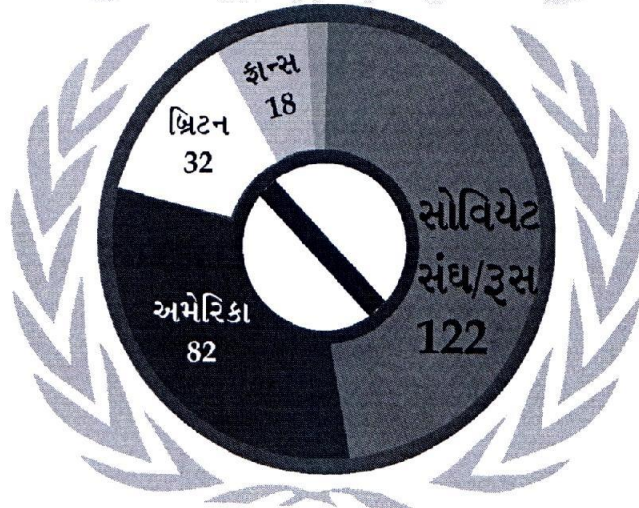
- નીચે આપેલા તેર (13) પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ નવ (9) પ્રશ્નોના જવાબ લખો : [18]
(પ્રશ્ન : 25 થી 37) (દરેકના 2 ગુણ)
- (25) ભારતમાં રાજા નિઃસંતાન અવસાન થતાં જે રાજ્યો ડેલહાઉસીએ ખાલસા કર્યા તે રાજ્યોના નામ શોધીને લખો. (પંજાબ, સતારા, અવધ, જેતપુર, કર્ણાટક, ઝાંસી, તાંજોર, સંબલપુર)
- (26) ગાંધીજીએ રોલેટ એક્ટને “કાળો કાયદો” શા માટે કહ્યો ?
- (27) ડોમિનિયન સ્ટેટ્સ એટલે શું ?
- (28) બગદાદ-કરારની માહિતી આપો.
- (29) સંકલ્પના સમજાવો - પ્રદેશવાદ
- (30) ‘આમુખ એ હોકાયંત્રની ગરજ સારે છે.’ વિધાન સમજાવો.
- (31) લોક પ્રતિનિધિત્વ ધારાની કલમ 123(3) શું દર્શાવે છે ?
- (32) ભારતમાં કેટલા ગૃહોની ધારાસભા છે ? ક્યા ક્યા ?
- (33) પરિચય આપો - નઝીરી અદાલત
- (34) ભારતનું અક્ષાંશીય-રેખાંશીય વ્યાપ લગભગ સરખા છે. સાબિત કરો.
- (35) આપેલ ખડકોનું વર્ગીકરણ નીચે આપેલા કોષ્ટક પ્રમાણે કરો.
ગ્રેનાઈટ, કોલસો, બોસાલ્ટ, ચિરોડી

ક્રમ	આગ્નેય ખડકો	પ્રસ્તર ખડકો

- (36) ભરતીના જંગલો ક્યા રાજ્યોમાં જોવા મળે છે ?
- (37) ભારતીય સંસ્કૃતિ ‘ઋષિ-કૃષિની સંસ્કૃતિ’ કેમ કહેવાય છે ?

વિભાગ - C

- નીચે આપેલા નવ (9) પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ છ (6) પ્રશ્નોના જવાબ લખો : [18]
(પ્રશ્ન : 38 થી 46) (દરેકના 3 ગુણ)
- (38) ઉપરના ચિત્રનો અભ્યાસ કરી નીચેનાં પ્રશ્નોનાં જવાબ લખો :

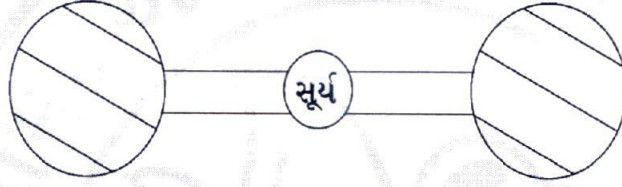

- (i) ઉપરનું ચિત્ર કઈ બાબત દર્શાવે છે ?
(ii) UNમાં સૌથી વધુ વખત 'વીટો પાવર'નો ઉપયોગ કયા દેશે કર્યો ?
(iii) અમેરિકા અને સોવિયતસંઘ દ્વારા 'વીટો પાવર' ઉપયોગની તુલના કરો.

અથવા

ફક્ત દૃષ્ટિહીન વિદ્યાર્થીઓ માટેના પ્રશ્નો : (i) વીટો પાવર એટલે શું ? (ii) UNમાં સૌથી વધુ વખત વીટો પાવરનો કોણે ઉપયોગ કર્યો છે ? (iii) અમેરિકા અને રૂસમાં કોણે સૌથી વધુ વીટો પાવર ઉપયોગ કર્યો છે ?

- (39) વર્સેલ્સની સંધિને 'જર્મની માટે અન્યાયી સંધિ રહી' તે કેવી રીતે કહી શકાય ? તાર્કિક રીતે સમજાવો.
(40) ભારતીય નાગરિકની મૂળભૂત ફરજો લખો.
(41) લોકઅદાલતો શા માટે આકર્ષણનું કેન્દ્ર બની છે ?
(42) 'ચૂંટણી' એ લોકશાહીની પારાશીશી છે - વિધાન સમજાવો.
(43) નીચે આપેલી આકૃતિનો અભ્યાસ કરી તે કઈ ઘટનાનું નિદર્શન કરે છે તે ઘટના વિશે ટૂંકનોંધ લખો.

21. જૂન

22. ડિસેમ્બર

- (44) જંગલોનો વિનાશ થઈ રહ્યો છે. તેથી વન્યજીવોની સંખ્યામાં ઘટાડો જોવા મળે છે. તેના લીધે પર્યાવરણ ચક્રમાં ખલેલ પહોંચી છે. પર્યાવરણ ચક્ર વ્યવસ્થિત ચાલે તે માટે તમારી દૃષ્ટિએ શું ઉપાયો કરવા જોઈએ ?
(45) ધ્રુવિલ જે વિસ્તારમાં વસવાટ કરે છે ત્યાં પુરુષો રંગબેરંગી પાઘડી પહેરે છે. તો તે ભારતના કયા ભાગમાં રહેતો હશે ? ત્યાંના લોકોના ખોરાક વિશે જણાવો.
(46) દાવાનળથી બચવા શું કરી શકાય ? તે જણાવો.

વિભાગ - D

- નીચેઆપેલા 47 થી 53 પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ ચાર પ્રશ્નોનાં જવાબ લખો.
પ્રશ્ન નં. 54 નક્કશો ફરજિયાત છે. (દરેકનાં 4 ગુણ)

[20]

(47)

આપેલ ચિત્ર જોઈ તેમણે સ્વાતંત્ર્ય ચળવળમાં આપેલ ફાળા વિશે ચર્ચા કરો.

- (48) ભારતનું આંતરરાષ્ટ્રીય ક્ષેત્રે વિશ્વરાજકારણમાં પ્રદાનની સમજ આપો.
- (49) દીવ, દમણ અને ગોવાનું ભારત સાથે જોડાણ કેવી રીતે થયું ? રાજકીય ઘટના તરીકે તેનું મૂલ્યાંકન કરો.
- (50) ભારતના રાષ્ટ્રપતિની ધારાકીય સત્તાઓ અને વહીવટી સત્તાઓ જણાવો.
- (51) લોકશાહીના ઘડતરમાં મુદ્રિત માધ્યમોનો ફાળો જણાવો.
- (52) દેવદાર, ચીડના લાકડામાંથી રમત-ગમતનાં સાધનો બનાવવામાં આવે છે. ચંદનના વૃક્ષમાંથી સૌંદર્યવર્ધક બનાવટો બનાવવામાં આવે છે. વાંસમાંથી ટોપલા, ટોપલી, રમકડાં, ગૃહસુશોભનની વસ્તુઓ બનાવવામાં આવે છે. જંગલો, લાખ, રાળ, ગુંદર, રબર, મધ નેતર જેવી વન્ય પેદાશો પૂરી પાડે છે.
- ઉપર આપેલ માહિતી પરથી નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો.
 1. સૌંદર્યવર્ધક બનાવટો બનાવવા કયા વૃક્ષના લાકડાનો ઉપયોગ થાય છે ?
 2. એક ફેરિયો ફળ વેચી રહ્યો છો. તો તે ટોપલી શામાંથી બનેલી હશે ?
 3. તમે એક પરીક્ષાનું ફોર્મ ભરી રહ્યા છો. તમને પાસપોર્ટ સાઈઝનો ફોટો ચોંટાડવાનું કહ્યું છે. તો તમે જંગલની કઈ પેદાશનો ઉપયોગ કરશો ?
 4. તમે ક્રિકેટની રમત જોઈ હશે. તેમાં દડાને ફટકારવા માટે જે સાધનનો ઉપયોગ થાય છે તે કયા વૃક્ષના લાકડામાંથી બનેલું હશે ?
- (53) પશ્ચિમ ભારતના પહેરવેશ અને પૂર્વ ભારતના પહેરવેશની તુલના કરી તફાવત લખો.
- (54) ભારતના રેખાંકિત નકશામાં નીચેની વિગતો યોગ્ય સંજ્ઞા વડે યોગ્ય સ્થળે દર્શાવો : (દરેકનો 1 ગુણ)
- (1) અંદમાન નિકોબાર દ્વીપ સમૂહો
 - (2) અરબસાગર
 - (3) રણ પ્રકારની જમીન રાજસ્થાન
 - (4) ચંદ્રપ્રભા અભયારણ્ય
- દૃષ્ટિહીન વિદ્યાર્થીઓ માટે નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો : (દરેકનો 1 ગુણ)
 - (1) અંદમાન-નિકોબાર ભારતીય દ્વીપકલ્પની કઈ દિશામાં આવેલું છે ?
 - (2) અરબસાગર ભારતની કઈ દિશાએ આવેલો છે ?
 - (3) રણ પ્રકારની જમીન ભારતમાં કયા રાજ્યમાં જોવા મળે છે ?
 - (4) ચંદ્રપ્રભા અભયારણ્ય કયા રાજ્યમાં આવેલ છે ?

Competency Based Questions (ક્ષમતા આધારિત પ્રશ્નો)ની વિગત

ધોરણ - 9

વિષય : સામાજિક વિજ્ઞાન

પ્રશ્નો ક્રમ	પ્રશ્નની ટૂંકમાં વિગત	Competency (ક્ષમતા)	(ગુણ)	Learning Outcome (અધ્યયન નિષ્પત્તિ)
1	સાચો વિકલ્પ પસંદ કરે	C-1	(1)	S-0907 તુલના કરી જવાબ લખે.
2	યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરે.	C-4.4	(1)	S-0908 વ્યક્તિ અને કાર્ય જાણે.
5	સાચો વિકલ્પ પસંદ કરે.	C-3.3	(1)	S-0956 નિયમ પાલન કરતા શીખે.
8	યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરે.	C-4.2	(1)	S-0933 ન્યાયતંત્રના હોદ્દાઓને જાણે.
15	સાચું કે ખોટુંનો ભેદ જાણે	C-3.2	(1)	S-0945 ભૌગોલિક વિસ્તારો વિશે જાણે.
22	વિચારીને ટૂંકમાં જવાબ લખે.	C-3.1	(1)	S-0947 વર્ષાઋતુ તંત્ર જાણે.
25	વિચારીને ઉત્તર લખે.	C-1.3	(2)	S-0913 ઘટનાઓ માહિતીનું વર્ગીકરણ
35	વિચારીને યોગ્ય ઉત્તર લખો	C-6.2	(2)	S-0901 તથ્યો ઓળખી યોગ્ય વર્ગીકરણ કરે.
38	ચિત્રનો અભ્યાસ કરી જવાબ લખે.	C-1.3	(3)	S-0908 વિશ્વની મહત્ત્વની સંસ્થાને જાણે.
39	તાર્કિક ઉત્તર લખે.	C-1.2	(3)	S-0908 વૈશ્વિક ઘટનાઓ જાણે ને અર્થઘટન કરે.
43	આકૃતિ ઓળખી ઉત્તર લખે.	C-3.1	(3)	S-0904 ઋતુ પરિવર્તન વિશે જાણે.
44	વિધાનને યોગ્ય રીતે સમજાવે.	C-3.3	(3)	S-0921 પ્રાણીસૃષ્ટિ વિશે જાણે
45	તફાવત ઓળખીને લખે.	C-3.3	(3)	S-0943 પ્રાદેશિક ખોરાક વિશે વિશ્લેષણ કરે.
47	ચિત્ર ઓળખી વિચારો લખે.	C-2.2	(4)	S-0908 ભારતની સ્વાતંત્ર્યના વીરો લોકો ને જાણે.
52	ફંકરાને સમજીને જવાબ લખે.	C-3.3	(4)	S-0921 વનસ્પતિ સૃષ્ટિ વિશે જાણે
54	નકશા પૂર્તિ કરતા શીખે.	C-3.1	(4)	S-0902 સ્થળો ભારતના નકશામાં દર્શાવી શકે.